

Številka: 511-54/2013-375

Ljubljana, 15. 10. 2018

EVA /

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Pobuda za podpis Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 70. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD, 31/15 in 30/18 – ZKZaš) ter 2. in 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji pod točko ... dne ... sprejela naslednji

S K L E P

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela pobudo za podpis Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi, sprejete v Santiago de Compostela 25. marca 2015, in jo pošlje v potrditev Odboru Državnega zbora Republike Slovenije za zunanjo politiko.
2. Vlada Republike Slovenije pooblašča Evo Tomič, veleposlanico Republike Slovenije pri Svetu Evrope, da podpiše Konvencijo Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi.

Stojan Tramte

GENERALNI SEKRETAR

Priloge:

- pobuda za podpis Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi,
- mnenje Ministrstva za zunanje zadeve,
- mnenje Ministrstva za pravosodje
- mnenje Ministrstva za finance, Direktorat za proračun,
- mnenje Ministrstva za finance, Finančna uprava Republike Slovenije,
- mnenje Ministrstva za notranje zadeve,
- mnenje Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

Prejmejo:

- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,

- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za finance,
- Finančna uprava Republike Slovenije,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Državni zbor – Odbor za zunanjo politiko.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Samo Fakin, minister za zdravje,
- Tanja Mate, direktorica Direktorata za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- Metka Logar, vodja Službe za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, Ministrstvo za zdravje,
- Tonija Črnigoj, Služba za sistemsko pravno urejanje, Ministrstvo za zdravje,
- dr. Vesna Zupančič, podsekretarka, Direktorat za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- dr. Marta Ciraj, sekretarka, Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, koordinatorka za Svet Evrope v Ministrstvu za zdravje.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Samo Fakin, minister za zdravje,
- Tanja Mate, direktorica Direktorata za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- Metka Logar, vodja Službe za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, Ministrstvo za zdravje,
- Tonija Črnigoj, Služba za sistemsko pravno urejanje, Ministrstvo za zdravje,
- dr. Vesna Zupančič, podsekretarka, Direktorat za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- dr. Marta Ciraj, sekretarka, Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, koordinatorka za Svet Evrope v Ministrstvu za zdravje.

5. Kratak povzetek gradiva:

Namen Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi je preprečevanje trgovine s človeškimi organi in boj proti njej z inkriminacijo nekaterih dejanj, varovanje pravic žrtev kaznivih dejanj, opredeljenih v skladu s to konvencijo ter omogočanje sodelovanja na državni in mednarodni ravni pri ukrepanju proti trgovini s človeškimi organi.

Presaditev organov je eden izmed dosežkov sodobne medicine, ki temelji izključno na prostovoljnem darovanju organov. Vsakršno trgovanje z organi je nesprejemljivo. Zdravljenje s presaditvijo organov omogoča ohranitev oziroma izboljšanje življenja več kot 110.000 bolnikom vsako leto po vsem svetu. Kljub izjemno humani ideji darovanja organov pa organov ni dovolj za pokritje vseh potreb, kar je privedlo do pojavnosti trgovine z organi ter trgovine z ljudmi. V tej nesprejemljivi praksi se dogajajo nedovoljeni odvzemi organov za presaditve in posledično gre za pojav transplantacijskega turizma. Te etično nesprejemljive prakse kršijo temeljne človekove vrednote in spodkopavajo zaupanje v urejene sisteme za presaditve organov, kar vodi še naprej do pomanjkanja organov. Ker so v mednarodnih aktih, ki urejajo pregon teh kršitev, še vrzeli, je 9. julija 2014 Odbor ministrov Sveta Evrope na svoji 1205. seji sprejel Konvencijo proti trgovini s človeškimi organi. Sprejem te konvencije predstavlja zgodovinski mejnik v boju za ohranjanje integritete človeka. Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi je prvi pravni dokument, ki uveljavlja mednarodno dogovorjeno definicijo trgovine s človeškimi organi ter opredeljuje dejavnosti, ki predstavljajo trgovanje s človeškimi organi. S podpisom in ratifikacijo navedene konvencije se države vključijo v boj proti kriminalu na tem področju. Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi vsebuje določbe za pregon in preprečevanje teh praks ter za zaščito žrtev. Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi dopolnjuje druge pravne okvire, ki že urejajo nekatere vrste trgovine z ljudmi in organi ter dodatno pokriva nekaj vrzeli, ki obstajajo in so povezane z zločini v dejavnosti transplantacijske medicine.

Trgovanje z organi in trgovina z ljudmi za namen pridobivanja organov za presaditve imata pogosto

mednarodno razsežnost. To zahteva usklajen pristop in usklajene nacionalne zakonodaje. Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi ponuja priložnost, da dosežemo ta cilj z vzpostavitvijo pravnih norm v zvezi z dejanji, ki jih je treba definirati kot kazniva dejanja na mednarodni ravni. Da bi se ta pravni instrument izkazal kot resnično učinkovit, je potrebno, da se čimveč držav zaveže s konvencijo in da jo pričnejo dosledno izvajati. Vse države so pozvane, posebej še države članice Sveta Evrope in EU, naj nujno preučijo in podpišejo konvencijo. Doslej (do 25. 9. 2018) je Konvencijo Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi podpisalo 23 držav, od teh jih je 13 držav članic EU, ratificiralo jo je pa pet držav podpisnic in je začela veljati 1. marca 2018. Za uveljavitev omenjene konvencije na mednarodni ravni je namreč potrebnih 5 ratifikacij, med njimi najmanj 3 držav članic Sveta Evrope.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

/

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1		
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. 				

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

Podpisovanje Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi ne bo povzročilo stroškov.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Pri pripravi gradiva sodelovanje javnosti ni potrebno.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Samo FAKIN
MINISTER

POBUDA ZA PODPIS KONVENCIJE SVETA EVROPE PROTI TRGOVINI S ČLOVEŠKIMI ORGANI

Na podlagi prvega odstavka 70. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD 31/15 in 30/18 – ZKZaš; v nadaljnjem besedilu: ZZZ-1) daje Ministrstvo za zdravje pobudo za podpis Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi (v nadaljnjem besedilu: konvencija).

1. RAZLOGI, ZARADI KATERIH SE PREDLAGA SKLENITEV MEDNARODNE POGODBE

Konvencija je bila sklenjena v Santiago de Compostela 25. marca 2015 in je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope, Evropski uniji, državam s statusom opazovalk v Svetu Evrope in na podlagi vabila Odbora ministrov Sveta Evrope ostalim državam nečlanicam. V skladu s tretjim odstavkom 28. člena konvencije začne konvencija veljati prvi dan meseca po izteku treh mesecev od dneva, ko se je pet podpisnic, vključno z najmanj tremi državami članicami Sveta Evrope, strinjalo, da jih konvencija zavezuje.

Doslej je konvencijo podpisalo 23 držav, od teh jih je 13 držav članic EU, ratificiralo jo je pa pet držav podpisnic in je začela veljati 1. marca 2018. Za uveljavitev konvencije na mednarodni ravni je namreč potrebnih 5 ratifikacij, med njimi najmanj 3 držav članic Sveta Evrope. Države podpisnice so: Albanija, Armenija, Avstrija, Belgija, Češka, Črna gora, Grčija, Irska, Italija, Latvija, Luksemburg, Malta, Kostarika, Norveška, Poljska, Portugalska, Moldova, Ruska federacija, Španija, Švica, Turčija, Ukrajina in Velika Britanija. Konvencijo so doslej ratificirale Albanija, Češka, Malta, Norveška in Moldova.

Na zasedanju ministrov za zdravje EU, ki je bilo 1. decembra 2014, je Španija spodbudila države članice, da čim prej ratificirajo konvencijo.

Trgovina z ljudmi je dejanski in rastoči svetovni problem. Ljudi se kupuje in prodaja kot blago za različne namene, med njimi tudi za uporabo za namen odstranjevanja organov in za njihovo prodajo, kar je eno izmed najbolj zavržnih dejanj sodobnega časa. Kljub temu pa je ta trgovina relativno malo poznana in premalo raziskana. **Skupna študija Sveta Evrope in Organizacije združenih narodov o trgovanju z organi, tkivi in celicami in trgovini z ljudmi za namen odstranjevanja organov** iz leta 2009 je nekoliko zapolnila to praznino. Študija je bila izvedena na podlagi Resolucije Organizacije združenih narodov o sodelovanju med Organizacijo združenih narodov in Svetom Evrope (A/RES/63/14) z dne 3. novembra 2008.

Ta študija je pripomogla k oblikovanju Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi, ki je bila sprejeta leta 2015. Ta konvencija je dopolnila pravila mednarodnega prava, vsebovana v Konvenciji o ukrepanju proti trgovini z ljudmi¹, ki je do tedaj že delno, a ne dovolj učinkovito urejala tudi trgovanje z ljudmi za namen trgovanja z organi. Po začetku veljavnosti Konvencije o ukrepanju proti trgovini z ljudmi 1. februarja 2008 je bila izvedena raziskava, kako se lahko konvencija uporablja za namen preprečevanja te oblike trgovanja in za zaščito žrtev. Ugotovljeno je bilo, da mora biti ta pojav preučen v kontekstu širšega problema trgovanja z organi, tkivi in celicami (v nadaljnjem besedilu: OTC). Leta 1997 je Svet Evrope sprejel Konvencijo o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine (Konvencijo o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino, v nadaljnjem besedilu: Oviedska konvencija)², ki je določila, da ni dopustno, da bi človeško telo ali njegova tkiva postali tržno blago. Dodatni protokol o presaditvi človeških organov in tkiv h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino³ prepoveduje trgovanje z organi in tkivi.

¹ Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 14/09

² Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/98

³ Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 20/05

Skupaj s prizadevanji Sveta Evrope za večjo razpoložljivost organov in tkiv na podlagi prostovoljnega darovanja je ta protokol zelo močno orodje za preprečevanje trgovanja s človeškimi organi in tkivi.

Trgovanje z ljudmi zaradi uporabe njihovih organov in trgovanje z organi je dolgo veljalo za mit, ki pa je bil z raziskavo Sveta Evrope in Organizacije združenih narodov potrjen, da dejansko obstaja. Vzrok je treba iskati tudi v ekstremni revščini v nekaterih delih sveta in v diskriminaciji, vključno s spolno diskriminacijo. Žrtve trgovine z ljudmi so v največji meri ženske in otroci. V študiji so preučili zdravstveno in pravno plat tega problema, kakor tudi etično in organizacijsko plat ter druge ukrepe, da bi pridobili celovit pregled pravne in dejanske situacije, pregled ukrepov za boj proti obema oblikama kriminala in da bi našli nove načine, kako se boriti proti temu zlu.

Omenjena študija je ugotovila, da je trgovanje z ljudmi za namene odstranjevanja organov mali del velikega problema trgovanja z OTC. Pokazala je tudi, da je v znanstveni in pravni javnosti precej zmede glede razumevanja pojmov "trgovanje s človeškimi organi, tkivi in celicami" in "trgovanjem z ljudmi za namene odstranjevanja organov".

Študija je ugotovila, da je potrebno za preprečevanje obeh problemov poiskati različne rešitve, ker gre za dva različna "predmeta trgovanja". V enem primeru gre za organe, tkiva in celice, v drugem pa za ljudi, ki se jih prodaja za namen odstranjevanja njihovih organov. Povedati je treba še to, da je ta študija pokrila le trgovanje z OTC za namen transplantacije. Ostali nameni trgovanja z OTC pa tu niso zajeti. Izhodišče te skupne študije je bila prepoved, da bi se pridobivalo premoženjsko korist s človeškim telesom ali njegovimi deli. To načelo je že zajeto v 21. členu Oviedske konvencije in je bilo dodatno potrjeno v VI. poglavju Dodatnega protokola o presaditvi človeških organov in tkiv h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino. To načelo je zelo pomembno in ne ogroža darovanja organov za namene transplantacije, ki temelji na altruizmu, tako od živih, kakor umrlih darovalcev, ki mora biti podlaga za sistem transplantacije organov. Ker je vzrok trgovanja z OTC tudi pomanjkanje darovanih organov, je zahtevna in pomembna naloga pristojnih organov, da izvajajo ukrepe za povečanje prostovoljnega darovanja organov.

Glavni zaključki študije so naslednji:

1. Potrebno je jasno razlikovati med "trgovanjem z organi, tkivi in celicami" in "trgovanjem z ljudmi za namene odstranjevanja organov". Oboje se pogosto zamenjuje v javnih in tudi pravnih ter strokovnih razpravah. To vodi do nejasnosti, kar posledično pomeni oviro za izvajanje učinkovitih ukrepov za zatiranje obojega in celovito zaščito žrtev in pomoč žrtvam.
2. Načelo prepovedi premoženjskih koristi s človeškim telesom ali njegovimi deli mora biti najvišja vrednota v zvezi s transplantacijo organov. Vsa nacionalna zakonodaja v zvezi s transplantacijo organov mora potrjevati to načelo.
3. Potrebno je spodbujati darovanje organov in vzpostavljati organizacijske ukrepe za zviševanje razpoložljivosti darovanih organov. Prednost je treba dati darovanju organov umrlih oseb, in da se dosegajo pogoji, ki zagotavljajo optimalno delovanje presajenega organa. Potrebno je razviti organizacijske in tehnične zmogljivosti za presajanje organov v svetovnem merilu.
4. Potrebno je zbirati zanesljive podatke o trgovanju z OTC in trgovanju z ljudmi z namenom odstranjevanja organov. Na teh dveh področjih je zelo malo vedenja, ker je zelo malo uradnih podatkov. Informacija o številu žrtev in OTC, s katerimi se trguje, je razdrobljena, kar ovira količinsko oceno obojega in tudi njun opis. Podatke bi bilo treba ločiti po spolu, da bi se lahko ugotovilo, ali in v kolikšni meri bolj zadeva ženske in dekleta. Države bi si morale prizadevati za boljše zbiranje navedenih podatkov.
5. Potrebno je mednarodno usklajevati definicijo "trgovanje z organi, tkivi in celicami". Razvoj definicije naj bo predmet usklajevanja na mednarodni ravni z vključevanjem vseh relevantnih deležnikov. Ob upoštevanju načela prepovedi pridobivanja premoženjskih koristi s človeškim telesom in njegovimi organi mora biti izhodiščna točka, da je vsak način uporabe ali rokovanja z organi, ki je izvedeno zunaj zakonsko predpisanega nacionalnega sistema, treba šteti kot trgovanje z organi. Zato je študija priporočila, da se pripravi mednarodni instrument, ki bo

vzpostavil definicijo "trgovanja z OTC" in ukrepe za preprečevanje takega trgovanja in zaščito žrtev, kakor tudi ukrepe za inkriminacijo in kaznovanje tovrstnih dejanj.

6. "Trgovina z ljudmi za namene odstranjevanja organov" je vključena v definicijo trgovanja z ljudmi v Konvenciji Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi in Protokolu za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu⁴. Definicija trgovanja z ljudmi, ki je v obeh mednarodnih instrumentih, izrecno določa, da izkoriščanje ljudi vključuje tudi odstranjevanje organov.

Na podlagi omenjene študije, ki je priporočila razvoj enotne mednarodne opredelitve trgovanja z OTC in ukrepe proti takemu trgovanju in za zavarovanje žrtev, kakor tudi ukrepe za inkriminacijo in kaznovanje tovrstnih dejanj, je Odbor ministrov Sveta Evrope 16. novembra 2010 povabil Evropski odbor za vprašanja kriminalitete (CDPC), Usmerjevalni odbor za bioetiko (CDBI) in Evropski odbor za transplantacijo organov (CD-P-TO), da identificirajo glavne elemente, ki bi lahko bili predmet mednarodno zavezujočega dokumenta in za poročanje Odboru ministrov Sveta Evrope.

V svojem poročilu z dne 20. aprila 2011 so vsi trije omenjeni odbori Sveta Evrope izpostavili, da je trgovanje s človeškimi organi, tkivi in celicami problem svetovne razsežnosti, ki krši temeljne človekove pravice in svoboščine ter predstavlja neposredno nevarnost za zdravje posameznika in javno zdravje. Vsi trije odbori so tudi izrecno navedli, da kljub dvema mednarodno pravno zavezujočima aktoma – Protokolu za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in Konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi – obstajajo v mednarodnem pravu pomembne vrzeli, ki niso dovolj naslovljene s tema dvema aktoma.

Vsi trije odbori so zaključili, da obstoječi mednarodni akti "le obravnavajo scenarij, pri čemer se uporabljajo različne prisile ali goljufije za izkoriščanje osebe v kontekstu odstranitve organov, a ne zajemajo v zadostni meri scenarijev, pri katerih darovalec ustrezno privoli v odstranitev organov ali se zaradi drugih razlogov ne obravnava kot žrtev trgovine v smislu konvencije".

Tako so vsi trije odbori predlagali Svetu Evrope, da se pripravi mednarodno zavezujočo konvencijo s kazenskopравnimi določbami glede trgovine s človeškimi organi, ki naj bi zajemala tudi tkiva in celice, kar bo zapolnilo vrzeli v obstoječem mednarodnem pravu proti trgovini s človeškimi organi.

Konvencijo je pripravil Evropski odbor za vprašanja kriminalitete in jo potrdil na svojem plenarnem zasedanju, ki je potekalo od 4. do 7. decembra 2012. Dne 9. julija 2014 je Odbor ministrov Sveta Evrope na svoji 1205. seji sprejel konvencijo.

Sprejem te konvencije predstavlja zgodovinski mejnik v boju proti enemu izmed zavržnih bremen stoletja. Konvencija je prvi pravni dokument, ki zagotavlja mednarodno dogovorjeno definicijo trgovine s človeškimi organi ter opredelitev vseh dejavnosti, ki predstavljajo trgovanje s človeškimi organi. Z ratifikacijo konvencije se države podpisnice vključijo v boj proti kriminalu na tem področju.

Zdravljenje s presaditvijo organov omogoča ohranitev oziroma izboljšanje življenja več kot 110.000 bolnikom vsako leto po vsem svetu. A, žal, se srečujemo z omejeno zmogljivostjo glede pokrivanja vseh potreb za presaditve, kar je privedlo do pojavnosti trgovine z organi ter trgovine z ljudmi. V tej nesprejemljivi praksi se dogajajo nedovoljeni odvzemi organov za presaditve in posledično gre za pojav transplantacijskega turizma. Te etično nesprejemljive prakse kršijo temeljne človekove vrednote in spodkopavajo zaupanje v urejene sisteme za presaditve organov, kar vodi še naprej do pomanjkanja organov. Svetovna zdravstvena organizacija ocenjuje, da je 5-10% presaditev ledvic pridobljenih na načine, ki niso v skladu z etičnimi principi, trgovina z organi pa še narašča. V svetovnem merilu še ni instrumenta, ki bi inkriminiral tako nesprejemljivo ravnanje, kar trgovina sama

⁴ Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 15/04

po sebi je, saj darovalcu organa ni omogočena svobodna privolitev oziroma odklonitev darovanja organa, organ pa se v nasprotju z etičnimi principi tudi prodaja.

Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu, definira trgovino z ljudmi kot novačenje, prevoz, premestitev, dajanje zatočišča ali sprejemanje oseb zaradi izkoriščanja z grožnjo, uporabo sile ali drugimi oblikami prisile, ugrabitvijo, goljufijo, prevaro, zlorabo pooblastil ali ranljivosti ali dajanjem ali prejemanjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo. Izkoriščanje vključuje vsaj izkoriščanje prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe oseb, njihovo prisilno delo ali storitve, suženjstvo ali podobna stanja, služabništvo ali odstranitev organov.

Med nameni, ki jih določa ta protokol, je torej tudi odstranitev organov. V Evropi je trgovina z ljudmi za namen odvzema organov vključena v Konvencijo Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi in v Direktivi o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta⁵. Ta dva akta sta pomembna za preprečevanje uporabe človeškega telesa za pridobivanje premoženjske koristi, kot je prepovedano v Oviedski konvenciji.

Konvencija vsebuje določbe za pregon in preprečevanje teh praks ter za zaščito žrtev, enako kot drugi kazensko pravni akti. Ta konvencija dopolnjuje druge pravne okvire, ki že urejajo področje trgovine z ljudmi in organi, ter dodatno pokriva nekaj vrzeli, ki obstajajo in so povezani z zločini v dejavnosti transplantacijske medicine.

Trgovanje z organi in trgovina z ljudmi za namen pridobivanja organov za presaditve ima pogosto mednarodno noto. To zahteva usklajen pristop in usklajene nacionalne zakonodaje. Konvencija ponuja edinstveno priložnost, da dosežemo ta cilj z vzpostavitvijo jasnih pravnih norm v zvezi z dejanji, ki jih je treba definirati kot kazniva dejanja na mednarodni ravni. Da bi se navedeni akt izkazal kot resnično učinkovit, je potreben skupni pristop k konvenciji in trdno skupno stališče, da se s temi praksami na noben način ne nadaljuje. Zaradi izjemne pomembnosti tega dokumenta so vse države članice Sveta Evrope in Evropska unija pozvane, naj nujno preučijo podpis te konvencije.

Svet Evrope je bil aktiven v boju proti trgovini z organi že mnogo let. Parlamentarna skupščina je tesno sodelovala v procesu, ki je privedel do oblikovanja konvencije. Podala je tudi priporočilo za sprejem konvencije Sveta Evrope, ki bi urejala boj proti trgovini z organi, tkivi in celicami človeškega izvora, ki pokriva vsakršno preprečevanje trgovanja z različnimi deli človeškega telesa in ne le z organi.

Odbor Sveta Evrope za socialne zadeve, zdravje in trajnostni razvoj toplo pozdravlja konvencijo, ki je prvi pravno zavezujoč mednarodni akt na tem področju. Glede na to, da je trgovina z organi svetovni pojav, odbor pozdravlja dejstvo, da je konvencija na voljo za podpis in ratifikacijo državam nečlanicam Sveta Evrope.

Zato predlagamo, da tudi Republika Slovenija prevzame odgovornost ter podpiše konvencijo. Kljub temu, da je slovenska praksa v transplantacijski dejavnosti transparentna in da slabih in nedovoljenih praks zaenkrat ni zaslediti, je nujno, da se opredelimo in pripravimo celovito zakonodajo za preprečevanje trgovanja s človeškimi organi in posledično za možnost sodelovanja z drugimi državami, kadar je to potrebno.

Sodelovanje Republike Slovenije

Predstavniki Republike Slovenije so sodelovali pri pripravi besedila Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi.

⁵ Direktiva [2011/36/EU](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL L št. 101/1 z dne 15. 4. 2011).

S to konvencijo se od držav pričakuje, da bodo inkriminirale odvzem človeških organov, vključno s tistimi, kjer darovalec nima možnosti svobodne odločitve o darovanju organa, in presaditev nedovoljeno odstranjenih organov ter situacije, ko bi darovalec, prejemnik ali pa tretja oseba prejeli kakršno koli plačilo za izveden način uporabe ali rokovanja z organi.

Republika Slovenija je leta 2015 sprejela Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja (Uradni list RS, št. 56/15; v nadaljnjem besedilu: ZPPDČT), ki se na področju kakovosti in varnosti organov uporablja za darovanje, testiranje, določanje značilnosti, pridobivanje, konzerviranje, prevoz in presajanje organov zaradi zdravljenja ter raziskav na organih, namenjenih za presaditev. Zakon se ne spušča in se ne more spuščati v inkriminacijo kaznivih dejanj s tega področja. Konvencija od držav pričakuje inkriminacijo konkretnih ravnanj, s ciljem boja proti trgovini s človeškimi organi.

Inkriminacija je možna samo s Kazenskim zakonikom (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/12 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17, v nadaljnjem besedilu: KZ-1) tako, da je uskladičev sedanje zakonodaje v Republiki Sloveniji s konvencijo potrebno presojati v smislu skladnosti KZ-1 s pričakovani konvencije.

Trenutno imamo v KZ-1 le 181. člen, ki ureja nedovoljeno presaditev delov človeškega telesa in spremembo človeškega genoma in s tem zadeva le del specifične problematike, ki jo ureja konvencija. V kolikor bi Republika Slovenija konvencijo ratificirala, so pred sprejemom zakona o ratifikaciji nujne spremembe in dopolnitve KZ-1 z določitvijo kaznivih dejanj, kot jih predvideva konvencija (z zakonskimi znaki in odvračilno sankcijo), pa tudi drugih zakonov kot je opredeljeno v presoji pravnih posledic ratifikacije.

Republika Slovenija je aktivna na področju transplantacijske medicine, kakor tudi človekovih pravic. Republika Slovenija podpira čim širšo mednarodno uveljavitev konvencije. Republika Slovenija podpira sprejem konvencije za zapolnitev pravne vrzeli, da se inkriminirajo konkretna ravnanja s ciljem boja proti trgovini s človeškimi organi. Zato jo bo podpisala tudi sama.

V Republiki Sloveniji kaznivih dejanj v zvezi z nedovoljenim odvzemom organov še nismo zaznali. Svet Evrope je do sedaj pripravil dve mednarodni delavnici o preprečevanju trgovine z organi in sicer leta 2016 in 2017. Na obeh sestankih nacionalnih predstavnikov v Madridu in Strasbourgu so bili udeleženci zaupno seznanjeni s primeri, povezanimi s trgovino z organi in z zlorabami ljudi v tej povezavi. Nekatero države (Španija, Izrael) so predstavile tudi primere, ki so jih sodno preganjali ali pa so ti postopki še vedno potekali. Predstavljeni so bili tudi primeri kriminalnih dejanj iz EU projekta HOTT (Trafficking in human beings for the purpose of organ removal – A case study report) v nekaterih državah (Južnoafriška republika, Kosovo, Izrael in ZDA).

Argumenti za podpis konvencije v Republiki Sloveniji:

1. Republika Slovenija je ena vodilnih držav v svetovnem merilu na področju človekovih pravic in trenutno predseduje Svetu za človekove pravice Organizacije združenih narodov.
2. Republika Slovenija si je s svojim delom v Svetu Evrope, posebej v Usmerjevalnem odboru za bioetiko, kjer jo je zastopal akad. Jože Trontelj, pridobila velik sloves kot napredna država na področju človekovih pravic.
3. Republika Slovenija je med prvimi ratificirala tudi Oviedsko konvencijo in je s tem postala poznana tudi po svetu.
4. Republika Slovenija na vseh relevantnih forumih zagovarja svobodno odločanje o darovanju organov. Namen konvencije je preprečevanje trgovine s človeškimi organi, ki grobo krši prej omenjeno temeljno človekovo pravico.

5. Trgovina z organi in trgovina z ljudmi za odvzem organov se pojavlja v različnih oblikah in praksah, običajno mednarodnih. Te prakse kršijo temeljne človekove pravice in ne spoštujejo načel kakovosti in varnosti, ki morajo veljati v programu zdravljenja s presaditvami. Prav tako pa škoduje ugledu stabilnih državnih sistemov, ki temeljijo na nesebičnosti in solidarnosti.
6. Poleg tega, da je dejanje trgovine z ljudmi vključno z namenom za odvzem organov za presaditve označeno kot kaznivo dejanje, vsebuje konvencija tudi določbe za pregon in preprečevanje le-te ter določbe za zaščito njihovih žrtev. Zaščita žrtev še ni bila do sedaj omenjena v nobenem dokumentu, ki obravnava trgovino z organi.
7. Konvencija je prvi mednarodni pravni akt, ki natančno opredeli vrste tega kriminala in v dogovoru z državami članicami Sveta Evrope vključuje zahtevo, da podpisnice vključijo v nacionalno zakonodajo vse ukrepe za odzivanje na kaznivo dejanje trgovine z organi. Ukrepi naj vključijo učinkovite, sorazmerne in odvračilne sankcije za preprečevanje tega kriminala in zaščito žrtev.
8. Omenjena konvencija je odziv Sveta Evrope, v skladu s priporočili Skupne študije Sveta Evrope in Organizacije združenih narodov o trgovanju z organi, tkivi in celicami in trgovini z ljudmi za namen odstranjevanja organov iz leta 2009.
9. Reševanje problema trgovanja z organi ne more biti omejeno le na nacionalno raven, pač pa mora biti rezultat mednarodnega soglasja, kot je predvideno s konvencijo. Konvencija daje vsaki državi možnost, da uvede dodatne ukrepe proti trgovini z organi, določi pristojnost za pregon tovrstnih kaznivih dejanj in sodelovanje na mednarodni ravni pod okriljem konvencije. Konvencija omogoča vsaki državi posebej in skupno bolj učinkovit boj proti temu kriminalu.
10. Republika Slovenija je aktivno sodelovala na vseh pogajanjih za pripravo konvencije.

2. BISTVENI ELEMENTI MEDNARODNE POGODBE, VKLJUČNO Z MOREBITNIMI PRIDRŽKI IN ZAČASNO UPORABO

Konvencija ne predvideva začasne uporabe.

V konvenciji je predvidena možnost uveljavljanja pridržkov pri 4., 9., 10. in 30. členu.

V zvezi z možnim pridržkom iz drugega odstavka 4. člena konvencije, pojasnjujemo, da ZPPDČT določa, da lahko privolitev v darovanje pri živem darovalcu namesto njega poda zakoniti zastopnik, in sicer za osebe, mlajše od 18 let ali osebo, ki ni sposobna za razsojanje (**šesti odstavek 8. člena ZPPDČT**) ter za odvzem delov telesa mrtvega splavljenega zarodka ženska, ki je zarodek nosila (**prvi odstavek 14. člena ZPPDČT**). Glede na navedeno bi bilo potrebno uveljavljati pridržek na točko a prvega odstavka 4. člena konvencije, kadar privolitev poda zakoniti zastopnik oziroma ženska, ki je zarodek nosila.

V tretjem odstavku 9. člena konvencije je določeno, da lahko vsaka država ali Evropska unija uveljavlja pridržek, da se za kazniva dejanja, določena v skladu s 7. in 8. členom, ki se nanašajo na nedovoljeno nagovarjanje, novačenje, ponujanje in zahtevanje neupravičenih finančnih ali primerljivih koristi oziroma na pripravo, ohranjanje, skladiščenje, prevoz, prenos, prejem, uvoz in izvoz nedovoljeno odstranjenih človeških organov, ne uporablja drugega odstavka 9. člena ali ga uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji. V skladu z drugim odstavkom 9. člena vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi kot kaznivo dejanje opredeli namerni poskus storitve kaznivih dejanj, navedenih v konvenciji. Tega pridržka ne bomo uveljavljali, ker tudi poskus navedenih dejanj pomeni grožnjo za javno zdravje in človekovo dostojanstvo.

Po predlogu Ministrstva za pravosodje naj bi Republika Slovenija uveljavljala pridržek na točki d) in e) prvega odstavka in na četrti odstavku 10. člena konvencije. Gre za sodno pristojnost. V konvenciji se navaja izraz »običajno prebivanje« (»a person habitually residing in its territory«), kar je z vidika KZ-1 problematična kategorija. KZ-1 ureja pristojnost glede na to, ali je storilec državljan Republike Slovenije ali tujec, ne pozna pa tretje kategorije, torej »osebe, ki običajno prebiva na ozemlju RS«. Pojem »običajnega prebivanja« je sicer nejasen, ni znano, kaj bi lahko pomenil, glede na uveljavljeno terminologijo (stalno prebivališče ali zgolj dejansko stalno prebivanje – in če slednje, kako se bo to ugotavljalo v praksi?). Glede na navedeno bi bilo po mnenju Ministrstva za pravosodje potrebno uveljaviti pridržek pri implementaciji točke d) prvega odstavka 10. člena in drugega odstavka 10. člena konvencije v delu, ki se nanaša na »osebe, ki običajno prebivajo na njenem ozemlju«.

Iz Obrazložitvenega poročila h Konvenciji Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi CM (2013) 79 add končna, 9. julij 2014, sicer sledi, da tretji odstavek 10. člena konvencije⁶ ne preprečuje državam pogodbenicam, da preganjajo kaznivo dejanje le, če je kaznivo tudi po zakonu države, v kateri je bilo storjeno. Glede na navedeno v tem delu KZ-1 ni neskladen s konvencijo (tretji odstavek 14. člena v povezavi s prvim odstavkom 13. člena KZ-1).

Pridržka iz drugega odstavka 30. člena Republika Slovenija ne bo uveljavljala, ker je treba inkriminirati vsako nedovoljeno odstranitev ali ostali način uporabe ali rokovanja z organi ne glede na namen.

Glavni elementi:

Jedro konvencije je nedovoljeni odvzem organov, ki pomeni odvzem organa brez svobodne, informirane, posebne in zavestne privolitve živega ali mrtvega darovalca, ali če odvzema organov pri

⁶ Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico, da ne uporablja pravil o pristojnosti, določenih v točkah d in e prvega odstavka tega člena, ali jih uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji.

mrtvem darovalcu notranje pravo ne dopušča; odvzem, ko je živemu darovalcu ali tretji osebi ponujena finančna ali primerljiva korist v zameno za odvzem organov.

Konvencija inkriminira nagovarjanje, novačenje, ponujanje in zahtevanje neupravičenih koristi v zvezi z nedovoljeno odvzetimi organi.

Konvencija inkriminira tudi uporabo, pripravo, hrambo, skladiščenje, prevoz, prenos, prejem, uvoz in izvoz nedovoljeno odvzetih organov in pridobivanje organov z namenom pridobiti denarno ali premoženjsko korist.

Prav tako se inkriminira obljubljanje, ponujanje ali dajanje kakršnih koli ugodnosti ali prejemanje ali zahtevanje kakršnih koli ugodnosti s strani zdravstvenih delavcev ali zaposlenih oziroma oseb povezanih z zdravstvenimi ustanovami, javnimi uslužbenci, za ilegalni odvzem organov ali pa uporabo ilegalno odvzetih organov. Konvencija poziva države članice, da vzpostavijo preventivne mehanizme in mednarodno sodelovanje za raziskave, nadzor in pregon (vključno z izročanjem obsojenih oseb) in da zaščitijo priče in posebej še žrtve (vključno prek civilnih odškodnin). Izvajanje konvencije se bo spremljalo in pospeševalo prek Odbora držav članic. Konvencija ima širši mednarodni značaj, ker je odprta za vsako državo in ne le za 47 držav članic Sveta Evrope. Konvencija je namenjena dopolnitvi drugih mednarodnih aktov proti trgovini z ljudmi z inkriminiranjem odvzema organov.

Glavna naloga vsake države po podpisu konvencije je pregled in revizija zakonodajnega okvira z namenom uskladitve nacionalne zakonodaje z določbami konvencije. Nekateri od ukrepov, ki jih je treba sprejeti v okviru konvencije, so zbiranje, analiza in izmenjava informacij, podatkov, usposabljanje strokovnjakov in uradnikov pri preprečevanju in boju proti trgovini z organi ter kampanje za ozaveščanje javnosti. Pogostost teh aktivnosti in oblike niso določene v konvenciji, a jih je mogoče vključiti v že obstoječi sistem, v okviru pristojnosti organa, pristojnega za dejavnost presaditev in odvzema organov. Potrebno je poudariti, da se ne pričakuje neposredni ekonomski učinek, če Republika Slovenija postane podpisnica konvencije.

3. PREDLOG STALIŠČ DELEGACIJE

/

4. PREDLOG ZA SESTAVO DELEGACIJE, PREDRAČUN STROŠKOV IN NAČIN POKRITJA

/

5. PREDLOG, KDO NAJ POGODBO PARAFIRA ALI PODPIŠE

Vlada Republike Slovenije pooblašča Evo Tomič, veleposlanico v Stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Svetu Evrope, da podpiše Konvencijo Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi.

6. NAVEDBA ORGANA, KI BO MEDNARODNO POGODBO RATIFICIRAL, IN NAVEDBA, ALI SKLENITEV MEDNARODNE POGODBE ZAHTEVA IZDAJO NOVIH ALI SPREMEMBO VELJAVNIH PREDPISOV

Skladno s četrtem odstavkom 75. člena ZZZ-1 bo mednarodno pogodbo ratificiral Državni zbor Republike Slovenije. V skladu s petim odstavkom 70. člena ZZZ-1 zato vlada pobudo predloži v potrditev delovnemu telesu državnega zbora, pristojnemu za zunanjo politiko.

Presoja pravnih posledic ratifikacije

Pri analizi konvencije v primerjavi z obstoječim pravnim redom Republike Slovenije je bilo ugotovljeno, da zadevna konvencija posega v materijo več zakonov. Le-ti v določeni meri niso usklajeni s posameznimi določbami konvencije, zato jih bo potrebno spremeniti oziroma dopolniti z namenom, da bo Republika Slovenija lahko nadaljevala s postopkom ratifikacije konvencije. Slovenska zakonodaja v tem trenutku torej ni usklajena z določbami konvencije, kar pomeni, da ratifikacija konvencije brez ustreznih prilagoditev ne bo mogoča.

Pred ratifikacijo konvencije bodo predvidoma potrebne naslednje spremembe in dopolnitve obstoječe zakonodaje:

- Potrebno bi bilo ustrezno spremeniti in dopolniti KZ-1, saj bo potrebno na novo inkriminirati ravnanja, ki jih konvencija predvideva kot kazniva dejanja. Gre za spremembe in dopolnitve kaznivih dejanj iz 20. poglavja KZ-1 – kazniva dejanja zoper človekovo zdravje. Predvsem to pomeni spremembo 181. člena KZ-1 v zvezi z opredelitvami iz 4., 6. in 13. člena konvencije ter opredelitev novega samostojnega kaznivega dejanja v zvezi z 8. členom konvencije (priprava, ohranjanje, skladiščenje, prevoz, prenos, prejem, uvoz in izvoz nedovoljeno odstranjenih človeških organov).

- Spremeniti bo potrebno Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154 – ORZKP153,154) v določbah, ki se nanašajo na položaj in zaščito žrtev (zadoščala bi prilagoditev Direktivi 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL L 315/57)).

- Od umestitve novih kaznivih dejanj v KZ-1 bo odvisno, ali bo potrebna tudi sprememba Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Uradni list RS, št. 98/04 – UPB1, v nadaljnjem besedilu: ZOPOKD) v členu, ki določa nabor kaznivih dejanj, za katere odgovarja tudi pravna oseba. Najverjetneje sprememba ZOPOKD ne bo potrebna.

7. OCENA FINANČNIH SREDSTEV, POTREBNIH ZA IZPOLNITEV MEDNARODNE POGODBE IN NAČIN NJIHOVE ZAGOTOVITVE

/

8. PREDLOG ODOBROITVE ZAČASNE UPORABE POGODBE

/

9. SPORAZUM NI PREDMET USKLAJEVANJA S PRAVNIM REDOM EVROPSKE UNIJE.

10. PRIMERJALNOPRAVNI PREGLED:

Doslej je konvencijo podpisalo 23 držav, od teh jih je 13 držav članic EU, ratificiralo jo je pa pet držav podpisnic in je stopila v veljavo 1. marca 2018. Za uveljavitev konvencije na mednarodni ravni je namreč potrebnih 5 ratifikacij, med njimi najmanj 3 držav članic Sveta Evrope. Pridobili smo informacijo, da je v postopku ratifikacije Latvija, ki je tudi zaprosila za pojasnila ostale države članice EU glede najbolj perečih vprašanj, vezanih na implementacijo te konvencije. Na zaprosilo je odgovorila tudi Republika Slovenija in obenem prejela tudi odgovore ostalih držav, vključenih v izmenjavo informacij o tem.

Pregled ureditve po posameznih državah glede darovanja organov po trenutno veljavni zakonodaji

Belgija

Darovalci so vsi razen oseb, ki so v registru izrazile nasprotovanje. Če v registru pri pokojniku ni nobenega zapisa (soglasje ali nasprotovanje), se mora zdravnik pogovoriti z družino oziroma sorodniki, da izve, ali je pokojnik v času življenja kakor koli izrazil nasprotovanje. Zdravnikov pogovor z družino je zelo pomemben in ključen za uspeh. Belgijska vlada vsako leto denarno omogoči nekaj delavnic za zdravnike in medicinske sestre na intenzivni negi, na katerih se učijo, kako sporočiti družini slabe novice in voditi pogovor o darovanju organov.

Za navezavo stikov s sorodniki je zadolžen odgovorni zdravnik na intenzivni negi, pomagajo mu usklajevalec za presaditve, medicinska sestra in, če je mogoče, verski nadzornik.

Časovnih omejitev za navezavo stika s sorodniki ni, če je darovalec stabilen. Družino pustijo z darovalcem toliko časa, kolikor ga rabijo. V nekaterih primerih družine prosijo, da nekaj časa počakajo kar je potrebno spoštovati. V belgijski zakonodaji je zapisano, da je treba spoštovati telo mrtvega človeka in čustva družine.

Ta postopek določa Zakon o odvzemu in presaditvi organov z dne 13. junija 1986 in sicer prvi odstavek 10. člena v drugi alineji določa, da "Zdravnik, ki namerava opraviti odvzem, se mora pozanimati o nasprotovanju, ki ga je izrazil morebitni darovalec."

Bolgarija

Kadar gre za darovalca, pri katerem je ugotovljena možganska ali cirkulatorna smrt, koordinator za darovanje organov v zdravstveni ustanovi, v kateri je darovalec, najprej v uradnem registru Izvajalske agencije za presaditve preveri, ali je pokojna oseba dala predhodno pisno izjavo, da ne soglaša z darovanjem organov, tkiv in celic. Pri ugotovljenem nesoglasju se postopek darovanja konča. Če pokojna oseba ni izrazila nesoglasja, so obveščeni sorodniki in koordinator za darovanje organov v zdravstveni ustanovi zaproseni, naj čim prej sporočijo podatke o želji pokojne osebe. Sorodniki izrazijo soglasje ali nesoglasje za darovanje organov, tkiv in celic njihovega sorodnika (pokojne osebe) tako, da izpolnijo obrazec, ki ga je sprejela Izvajalska agencija za presaditve (žal obrazec ni preveden v angleščino).

Za stike (razgovor) s sorodniki pokojne osebe in za pripravo potrebne dokumentacije je pristojen koordinator za darovanje organov v zdravstveni ustanovi. Vsaka zdravstvena ustanova, ki opravlja presaditve, med svojimi zaposlenimi določi osebo, ki organizira in nadzoruje postopek darovanja v zdravstveni ustanovi ter je odgovorna zanj. Po potrebi in/ali na zahtevo koordinatorja za darovanje organov ali na zahtevo sorodnikov pomagajo tudi strokovnjaki Izvajalske agencije za presaditve. Obrazec s soglasjem sorodnikov za darovanje se pošlje Izvajalski agenciji za presaditve. Obrazec hrani tudi zdravstvena ustanova.

Časovni okvir za navezavo stikov s sorodniki določi koordinator za darovanje organov brez natančno določenih rokov (vendar je časovni okvir sorazmerno kratek). Koordinator za darovanje organov vedno upošteva kraj bivanja sorodnikov, čas, ki ga sorodniki potrebujejo, da razumejo položaj, in njihovo proučitev možnosti darovanja. Postopek darovanja se ne izvede brez izrecnega soglasja sorodnikov, ki so navedeni v zakonu. Tudi če je soglasje dano, so sorodniki seznanjeni, da si lahko v eni uri premislijo, da se ne bi počutili prisiljene v odločitev zaradi okoliščin in da ne bi imeli občutka krivde.

Ta postopek urejata 21. člen Zakona o presaditvi organov, tkiv in celic ter Odlok št. 12 iz leta 2007 o pogojih za vzpostavitev in potrditev okoliščin, v katerih se pokojni osebi lahko odvzamejo organi, tkiva in celice.

Danska

V skladu z Zakonom o zdravstvenem varstvu je postopek odstranitve organov, tkiv in drugega biološkega materiala možen le, če je oseba po svojem 18. rojstnem dnevu na odstranitev pisno ali ustno privolila. Če je pokojna oseba privolila, sorodniki ne morejo nasprotovati njeni želji, razen, če je pokojna oseba privolila pod pogojem, da so bili sorodniki zaprošeni za dovoljenje. Če je pokojna oseba ustno ali pisno izrazila svoje nasprotovanje odstranitvi organov, se posega ne sme narediti. Če stališče pokojne osebe do posega ni znano, sme biti poseg opravljen le, če zanj dajo dovoljenje pokojnikovi najbližji sorodniki. Če pokojna oseba nima sorodnikov, se posega ne sme opraviti. Za osebe, mlajše od 18 let, morajo privolitev dati starši.

Danski Center za darovanje organov je objavil Smernice za komuniciranje s sorodniki o možganski smrti in darovanju organov (<http://www.organdonation.dk/siteassets/3.-om-organdonation/best-practice/guideline-for-kommunikation-med-parorende-om-hjernedod-og-organdonation.pdf>).

Iz navedenih smernic je razvidno, da mora bolnišnični oddelek, kadar zdravljenje ni več mogoče, preveriti, ali je bolnik s hudo poškodbo možganov privolil v darovanje. Preden oddelek za transplantacije vpraša sorodnike, mora sprejeti osebo kot potencialnega darovalca in preveriti, ali je oseba registrirala svojo voljo glede darovanja.

Če oddelek za transplantacije ugotovi, da je potencialni darovalec, lahko naveže stik s sorodniki, da jih obvesti o volji osebe ali da jih zaprosi za dovoljenje za transplantacijo.

Bolnica je odgovorna za navezavo stikov s svojci, časovnih omejitev glede navezave kontaktov ni.

Irska

Na Irskem obstaja možnost prostovoljne privolitve glede darovanja organov. Čeprav lahko oseba izrazi željo po darovanju svojih organov, zadnje odločitev sprejmejo svojci, tudi takrat, ko je umrla oseba imela kartico darovalca organov ali je na vozniškem dovoljenju izrazila željo, da postane darovalec organov. Z družino se pogovori osebje enote za intenzivno nego, svetovalci, medicinske sestre in vpisničarji.

Julija 2017 je vlada potrdila pripravo splošne sheme in predloga zakona o človeških tkivih. Ta zakon predlaga spremembo trenutnega sistema, tako da bi dovoljeval opredelitev proti darovanju organov in vzpostavitev registra darovalcev organov. Po novem zakonu se bo privolitev upoštevala, če oseba za časa življenja ne vpiše želje, da po smrti noče postati darovalec organov. Predlaga se, da se pred odstranitvijo katerega koli organa v praksi še vedno posvetuje s svojci, kljub upoštevanju privolitve pokojnika. Če svojci nasprotujejo darovanju organov, se to ne izvede.

Družine so prisotne na enoti za intenzivno nego, kadar se bolnik ohranja pri življenju z napravami za ohranjanje življenjskih funkcij (npr. nepopravljiva okvara možganov), takrat se za darovanje lahko odločijo družine same, ali pa jih o tem povpraša osebje enote za intenzivno nego. Poleg tega so v vsaki skupini bolnišnic določeni zdravstveni vodje za darovanje organov, ki skrbijo za visoko ozaveščenost o darovanju organov, optimizirajo izmenjavo organov in povečujejo število transplantacij, ki se letno izvajajo.

Vsak položaj je ocenjen individualno od primera do primera. Do družine se pristopi v primernem času, kot to oceni osebje enote za intenzivno nego ali zdravstveni vodja za darovanje organov.

Na Irskem trenutno ni zakonodaje, ki bi določala postopek pristopanja do svojcev. Predlog zakona o človeških tkivih bo podal splošne pogoje o odstranitvi, darovanju ter uporabi organov in tkiv umrlih in

živih darovalcev za namene transplantacije. Določil bo postopke privolitve o uporabi organov ter tkiv živih in umrlih darovalcev za namene transplantacije.

Zakonodaja bo prav tako prepovedala komercializacijo človeških organov in tkiv za transplantacijo in trgovanje z organi za transplantacijo. Sistem opredelitve proti darovanju bo veljal samo za priznane oblike transplantacij organov, to je za srce, pljuča, jetra, ledvice in trebušno slinavko. Za druge, nove oblike transplantacij, npr. roženice, bo še vedno potrebno izrecno soglasje.

Litva

V Litvi imajo Nacionalni register človeških tkiv, celic, organov, prejemnikov in darovalcev. Oseba lahko izrazi svojo voljo glede darovanja po svoji smrti preko tega registra. Če gre za potencialnega kandidata, bolnišnica pokliče Nacionalni urad za presaditve in vpraša, če je potencialni darovalec izrazil svojo voljo, da po svoji smrti postane darovalec. Če umrla oseba v času svojega življenja ni izrazila svoje volje v skladu s postopkom iz člena 4 (1) in (2) Zakona o darovanju, presaditvi človeških tkiv, celic in organov v zvezi z darovanjem tkiv in/ali organov in ni imela sorodnikov, se odločitev o dajanju tkiv ali organov umrle osebe za presaditev sprejme pri posvetovanju zdravnikov zdravstvene ustanove šest ur po ugotovitvi dejstva smrti zgoraj omenjene osebe, in sicer v skladu s postopkom, ki ga določi minister za zdravje. Posvetovanje zdravnikov sestavljajo predstavnik komisije za zdravniško etiko zdravstvene ustanove, zdravnik, ki je zdravil umrlo osebo, in vodja ali katerikoli drug predstavnik uprave oddelka, kjer je bila oseba zdravljena.

Za navezavo stikov s sorodniki je odgovorna darovalčeva bolnišnica. Časovnih omejitev ni.

Dovoljeno je preskrbeti in dati za presaditev tkiva in/ali organe umrle osebe, ki v času svojega življenja ni izrazila volje v skladu s postopkom iz člena 4 (1) in (2) Zakona o darovanju, presaditvi človeških tkiv, celic in organov v zvezi z darovanjem tkiv in/ali organov, če njeni sorodniki privolijo v darovanje tkiv in/ali organov umrle osebe v skladu s postopkom, ki ga določi minister za zdravje. Brez soglasja sorodnikov je prepovedano pridobivati in uporabljati za presaditev tkiva ali organe umrle osebe, razen v primeru iz četrtega odstavka tega člena.

V primeru iz drugega odstavka tega člena, je treba soglasje pridobiti od sorodnikov umrle osebe, in sicer v naslednjem prednostnem vrstnem redu: zakonec, odrasli otroci (posvojeni otroci), starši (posvojitelji), bratje (sestre). Če se soglasje pridobi od ene izmed zgoraj navedenih oseb po prednostnem vrstnem redu, se drugih sorodnikov umrle osebe za soglasje ne sprašuje. Če ena izmed zgoraj navedenih oseb v prednostnem vrstnem redu izrazi nasprotovanje, je prepovedano pridobivati in dajati za presaditev tkiva ali organe umrle osebe.

Nemčija

V skladu s prvim odstavkom oddelka 3 nemškega zakona o presaditvi je odstranitev organov, tkiv in celic dovoljena le v primerih, če je darovalec organa ali tkiva privolil v odstranitev, če je bila smrt darovalca določena v skladu s pravili, ki so skladna z najnovejšimi medicinskimi standardi, in če je poseg opravil zdravnik.

Če zdravnik, ki želi odstraniti organe, tkiva ali celice iz umrlega darovalca, nima niti pisnega dokaza o privoljenju niti pisnega dokaza o ugovoru potencialnega darovalca, se vpraša bližnje sorodnike tega darovalca v skladu s prvim odstavkom oddelka 4 zakona o presaditvi, ali so seznanjeni z izjavo o darovanju potencialnega darovalca.

Če bližnji sorodniki niso seznanjeni s tako izjavo, je odstranitev dopustna le, če je zdravnik bližnje sorodnike obvestil o mogočem darovanju in pridobil njihovo privolitev.

Pri odločanju bližnji sorodniki spoštujejo domnevne želje potencialnega darovalca. Zdravnik o tej zahtevi obvesti bližnje sorodnike.

Bližnji sorodniki se lahko dogovorijo z zdravnikom, da se v določenem dogovorjenem roku lahko

njihova privolitev umakne. Dogovor mora biti pisno dokumentiran.

Bližnji sorodniki lahko sprejmejo odločitev le, če je v zadnjih dveh letih pred smrtjo potencialnega darovalca obstajal osebni stik med temi sorodniki in potencialnim darovalcem. Zdravnik to dejstvo ugotovi z izpraševanjem bližnjih sorodnikov. Če je več bližnjih sorodnikov enake vrste, je dovolj, če se posvetuje z enim izmed njih in se odloči, vendar pa je pomemben tudi ugovor katerega koli izmed njih. Če v ustreznem obdobju najbližji sorodniki niso dosegljivi, zadostujeta posvetovanje in odločitev bližnjega sorodnika, ki je bil dosegljiv prvi. Polnoletna oseba, ki je imela očitno posebej intimno razmerje s potencialnim darovalcem do njegove ali njene smrti, se šteje za enako bližnjim sorodnikom.

Za stike s sorodniki so odgovorni zdravniki v bolnišnici, v kateri se bo opravilo pridobivanje organa, tkiva ali celic. Glede stika s sorodniki ni nobene izrecne časovne omejitve.

Poljska

Poljska je konvencijo podpisala, pred ratifikacijo pa morajo spremeniti oziroma dopolniti nacionalno zakonodajo, trenutno opravljajo analizo potrebnih sprememb nacionalne zakonodaje. Prav tako je v pripravi osnutek nove zakonodaje, ki bo urejala zbiranje, shranjevanje in presaditev celic, tkiv in organov. Sicer pa navedeno vsebino ureja veljavni Zakon o zbiranju, shranjevanju in presaditvi celic, tkiv in organov z dne 1. julij 2005, v katerem so za kršitve določb tega zakona predvidene globe in zaporna kazen (od šest mesecev do 10 let zapora odvisno od teže kaznivega dejanja).

Sprememb Kazenskega zakonika ne načrtujejo, ker bodo celotno področje transplantacijske medicine uredili v enem pravnem aktu.

V navedenem aktu je predvidena opredelitev in ureditev vseh aktivnosti v zvezi s celicami, tkivi in organi v povezavi z njihovo uporabo za namen transplantacije oziroma samo uporabo (kot tako). Akt naj bi urejal pogoje in zahteve, ki morajo biti izpolnjeni za zakonita ravnanja v zvezi s celicami, tkivi in organi. V aktu naj bi bili urejeni tudi organizacijski vidiki in financiranje na področju transplantacije.

Uveljavljanja morebitnih pridržkov trenutno ne načrtujejo, vendar glede na to, da je osnutek nove zakonodaje, ki bo urejala zbiranje, shranjevanje in presaditev celic, tkiv in organov, šele v fazi priprav in dogovora, dokončnega stališča še ne morejo podati.

Slovenija

Pogovor s sorodniki potencialnega darovalca organa se opravi v vseh primerih, ko je darovanje organa/ov smiselno. Šele po potrditvi smrti potencialnega darovalca in registraciji časa smrti koordinator za presajanje organov pregleda nacionalni register, da preveri ali je umrli registriran kot darovalec. V vsakem primeru (če je odločitev registrirana ali pa ne) koordinator za presajanje organov opravi pogovor s svojci oziroma bližnjimi pokojne osebe. Med tem pogovorom poskušajo ugotoviti, kakšno je bilo stališče pokojnika do darovanja organov po smrti. Če njegove namere niso znane, lahko ožji sorodniki sprejmejo odločitev. Vsi postopki se vodijo v skladu s smernicami za komunikacijo, z veliko mero občutljivosti, razumevanja izjemno težke čustvene situacije in v skladu s predpisi in medicinsko doktrino.

Zavod Republike Slovenije za presaditve organov in tkiv Slovenija-transplant (v nadaljnjem besedilu: Slovenija-transplant), ki je nacionalni pristojni organ za transplantacijo, je odgovoren za izobraževanje koordinatorjev za transplantacijo in skrbi za stalno organiziranje delavnic v skladu z mednarodnimi pravili. Prav tako je Slovenija-transplant odgovoren za organiziranje 24/7 stalne službe za transplantacijo. Pogovore s sorodniki oziroma svojci umrle osebe v največji meri izvajajo koordinatorji za presajanje organov ali bolnišnični koordinatorji za transplantacijo, le izjemoma pa dva zdravnika intenzivne nege.

Sorodnike oziroma svojce se obvesti, ko je ugotovljena možganska smrt. Obvesti jih lečeči zdravnik. Vzporedno pa koordinator za transplantacijo prevzame skrb za pogovor o donaciji organov.

Navedene vsebine so urejene v ZPPDČT.

Informacije v zvezi s podpisom oziroma ratifikacijo konvencije smo pridobili tudi iz naslednjih držav: Švedska, Ciper, Hrvaška, Finska. Navedene države pripravljajo analize trenutne zakonodaje in analize potrebnih sprememb nacionalne zakonodaje.

Priloga:
besedilo konvencije v izvirniku v angleškem jeziku in delovni prevod v slovenskem jeziku

**COUNCIL OF EUROPE CONVENTION
AGAINST TRAFFICKING IN HUMAN ORGANS**

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other signatories to this Convention;

Bearing in mind the Universal Declaration of Human Rights, proclaimed by the United Nations General Assembly on 10 December 1948, and the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950, ETS No. 5);

Bearing in mind the Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with Regard to the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine (1997, ETS No. 164) and the Additional Protocol to the Convention on Human Rights and Biomedicine concerning Transplantation of Organs and Tissues of Human Origin (2002, ETS No. 186);

Bearing in mind the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime (2000) and the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (2005, CETS No. 197);

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members;

Considering that the trafficking in human organs violates human dignity and the right to life and constitutes a serious threat to public health;

Determined to contribute in a significant manner to the eradication of the trafficking in human organs through the introduction of new offences supplementing the existing international legal instruments in the field of trafficking in human beings for the purpose of the removal of organs;

Considering that the purpose of this Convention is to prevent and combat trafficking in human organs, and that the implementation of the provisions of the Convention concerning substantive criminal law should be carried out taking into account its purpose and the principle of proportionality;

Recognising that, to efficiently combat the global threat posed by the trafficking in human organs, close international co-operation between Council of Europe member States and non-member States alike should be encouraged,

Have agreed as follows:

Chapter I – Purposes, scope and use of terms

Article 1 – Purposes

The purposes of this Convention are:

- a. to prevent and combat the trafficking in human organs by providing for the criminalisation of certain acts;
- b. to protect the rights of victims of the offences established in accordance with this Convention;
- c. to facilitate co-operation at national and international levels on action against the trafficking in human organs.

In order to ensure effective implementation of its provisions by the Parties, this Convention sets up a specific follow-up mechanism.

Article 2 – Scope and use of terms

- 1 This Convention applies to the trafficking in human organs for purposes of transplantation or other purposes, and to other forms of illicit removal and of illicit implantation.
- 2 For the purposes of this Convention, the term:
 - “trafficking in human organs” shall mean any illicit activity in respect of human organs as prescribed in Article 4, paragraph 1 and Articles 5, 7, 8 and 9 of this Convention;
 - “human organ” shall mean a differentiated part of the human body, formed by different tissues, that maintains its structure, vascularisation and capacity to develop physiological functions with a significant level of autonomy. A part of an organ is also considered to be an organ if its function is to be used for the same purpose as the entire organ in the human body, maintaining the requirements of structure and vascularisation.

Article 3 – Principle of non-discrimination

The implementation of the provisions of this Convention by the Parties, in particular the enjoyment of measures to protect the rights of victims, shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, age, religion, political or any other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth, sexual orientation, state of health, disability or other status.

Chapter II – Substantive Criminal Law

Article 4 – Illicit removal of human organs

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence under its domestic law, when committed intentionally, the removal of human organs from living or deceased donors:
 - a. where the removal is performed without the free, informed and specific consent of the living or deceased donor, or, in the case of the deceased donor, without the removal being authorised under its domestic law;

- b. where, in exchange for the removal of organs, the living donor, or a third party, has been offered or has received a financial gain or comparable advantage;
 - c. where in exchange for the removal of organs from a deceased donor, a third party has been offered or has received a financial gain or comparable advantage.
- 2 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply paragraph 1.a of this article to the removal of human organs from living donors, in exceptional cases and in accordance with appropriate safeguards or consent provisions under its domestic law. Any reservation made under this paragraph shall contain a brief statement of the relevant domestic law.
- 3 The expression “financial gain or comparable advantage” shall, for the purpose of paragraph 1, b and c, not include compensation for loss of earnings and any other justifiable expenses caused by the removal or by the related medical examinations, or compensation in case of damage which is not inherent to the removal of organs.
- 4 Each Party shall consider taking the necessary legislative or other measures to establish as a criminal offence under its domestic law the removal of human organs from living or deceased donors where the removal is performed outside of the framework of its domestic transplantation system, or where the removal is performed in breach of essential principles of national transplantation laws or rules. If a Party establishes criminal offences in accordance with this provision, it shall endeavour to apply also Articles 9 to 22 to such offences.

Article 5 – Use of illicitly removed organs for purposes of implantation or other purposes than implantation

Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence under its domestic law, when committed intentionally, the use of illicitly removed organs, as described in Article 4, paragraph 1, for purposes of implantation or other purposes than implantation.

Article 6 – Implantation of organs outside of the domestic transplantation system or in breach of essential principles of national transplantation law

Each Party shall consider taking the necessary legislative or other measures to establish as a criminal offence under its domestic law, when committed intentionally, the implantation of human organs from living or deceased donors where the implantation is performed outside of the framework of its domestic transplantation system, or where the implantation is performed in breach of essential principles of national transplantation laws or rules. If a Party establishes criminal offences in accordance with this provision, it shall endeavour to apply also Articles 9 to 22 to such offences.

Article 7 – Illicit solicitation, recruitment, offering and requesting of undue advantages

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence under its domestic law, when committed intentionally, the solicitation and recruitment of an organ donor or a recipient, where carried out for financial gain or comparable advantage for the person soliciting or recruiting, or for a third party.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence, when committed intentionally, the promising, offering or giving by any person, directly or indirectly, of any undue advantage to healthcare professionals, its public officials or persons who direct or work for private sector entities, in any capacity,

with a view to having a removal or implantation of a human organ performed or facilitated, where such removal or implantation takes place under the circumstances described in Article 4, paragraph 1, or Article 5 and where appropriate Article 4, paragraph 4 or Article 6.

- 3 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence, when committed intentionally, the request or receipt by healthcare professionals, its public officials or persons who direct or work for private sector entities, in any capacity, of any undue advantage with a view to performing or facilitating the performance of a removal or implantation of a human organ, where such removal or implantation takes place under the circumstances described in Article 4, paragraph 1 or Article 5 and where appropriate Article 4, paragraph 4 or Article 6.

Article 8 – Preparation, preservation, storage, transportation, transfer, receipt, import and export of illicitly removed human organs

Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence under its domestic law, when committed intentionally:

- a. the preparation, preservation, and storage of illicitly removed human organs as described in Article 4, paragraph 1, and where appropriate Article 4, paragraph 4;
- b. the transportation, transfer, receipt, import and export of illicitly removed human organs as described in Article 4, paragraph 1, and where appropriate Article 4, paragraph 4.

Article 9 – Aiding or abetting and attempt

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as criminal offences, when committed intentionally, aiding or abetting the commission of any of the criminal offences established in accordance with this Convention.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to establish as a criminal offence the intentional attempt to commit any of the criminal offences established in accordance with this Convention.
- 3 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply, or to apply only in specific cases or conditions, paragraph 2 to offences established in accordance with Article 7 and Article 8.

Article 10 – Jurisdiction

- 1 Each Party shall take such legislative or other measures as may be necessary to establish jurisdiction over any offence established in accordance with this Convention, when the offence is committed:
 - a. in its territory; or
 - b. on board a ship flying the flag of that Party; or
 - c. on board an aircraft registered under the laws of that Party; or
 - d. by one of its nationals; or
 - e. by a person who has his or her habitual residence in its territory.
- 2 Each Party shall endeavour to take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over any offence established in accordance with this Convention

where the offence is committed against one of its nationals or a person who has his or her habitual residence in its territory.

- 3 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply or to apply only in specific cases or conditions the jurisdiction rules laid down in paragraph 1. d and e of this article.
- 4 For the prosecution of the offences established in accordance with this Convention, each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that its jurisdiction as regards paragraphs 1. d and e of this article is not subordinated to the condition that the prosecution can only be initiated following a report from the victim or the laying of information by the State of the place where the offence was committed.
- 5 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply or to apply only in specific cases paragraph 4 of this article.
- 6 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over the offences established in accordance with this Convention, in cases where an alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her to another State, solely on the basis of his or her nationality.
- 7 When more than one Party claims jurisdiction over an alleged offence established in accordance with this Convention, the Parties involved shall, where appropriate, consult with a view to determining the most appropriate jurisdiction for prosecution.
- 8 Without prejudice to the general rules of international law, this Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised by a Party in accordance with its internal law.

Article 11 – Corporate liability

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that legal persons can be held liable for offences established in accordance with this Convention, when committed for their benefit by any natural person, acting either individually or as part of an organ of the legal person, who has a leading position within it based on:
 - a. a power of representation of the legal person;
 - b. an authority to take decisions on behalf of the legal person;
 - c. an authority to exercise control within the legal person.
- 2 Apart from the cases provided for in paragraph 1 of this article, each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that a legal person can be held liable where the lack of supervision or control by a natural person referred to in paragraph 1 has made possible the commission of an offence established in accordance with this Convention for the benefit of that legal person by a natural person acting under its authority.
- 3 Subject to the legal principles of the Party, the liability of a legal person may be criminal, civil or administrative.
- 4 Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offence.

Article 12 – Sanctions and measures

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that the offences established in accordance with this Convention are punishable by effective, proportionate and dissuasive sanctions. These sanctions shall include, for offences established in accordance with Article 4, paragraph 1 and, where appropriate, Article 5 and Articles 7 to 9, when committed by natural persons, penalties involving deprivation of liberty that may give rise to extradition.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that legal persons held liable in accordance with Article 11 are subject to effective, proportionate and dissuasive sanctions, including criminal or non-criminal monetary sanctions, and may include other measures, such as:
 - a. temporary or permanent disqualification from exercising commercial activity;
 - b. placing under judicial supervision;
 - c. a judicial winding-up order.
- 3 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to:
 - a. permit seizure and confiscation of proceeds of the criminal offences established in accordance with this Convention, or property whose value corresponds to such proceeds;
 - b. enable the temporary or permanent closure of any establishment used to carry out any of the criminal offences established in accordance with this Convention, without prejudice to the rights of *bona fide* third parties, or deny the perpetrator, temporarily or permanently, in conformity with the relevant provisions of domestic law, the exercise of a professional activity relevant to the commission of any of the offences established in accordance with this Convention.

Article 13 – Aggravating circumstances

Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that the following circumstances, in so far as they do not already form part of the constituent elements of the offence, may, in conformity with the relevant provisions of domestic law, be taken into consideration as aggravating circumstances in determining the sanctions in relation to the offences established in accordance with this Convention:

- a. the offence caused the death of, or serious damage to the physical or mental health of, the victim;
- b. the offence was committed by a person abusing his or her position;
- c. the offence was committed in the framework of a criminal organisation;
- d. the perpetrator has previously been convicted of offences established in accordance with this Convention;
- e. the offence was committed against a child or any other particularly vulnerable person.

Article 14 – Previous convictions

Each Party shall take the necessary legislative and other measures to provide for the possibility to take into account final sentences passed by another Party in relation to the offences established in accordance with this Convention when determining the sanctions.

Chapter III – Criminal Procedural Law

Article 15 – Initiation and continuation of proceedings

Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that investigations or prosecution of offences established in accordance with this Convention should not be subordinate to a complaint and that the proceedings may continue even if the complaint is withdrawn.

Article 16 – Criminal investigations

Each Party shall take the necessary legislative and other measures, in conformity with the principles of its domestic law, to ensure effective criminal investigation and prosecution of offences established in accordance with this Convention.

Article 17 – International co-operation

- 1 The Parties shall co-operate with each other, in accordance with the provisions of this Convention and in pursuance of relevant applicable international and regional instruments and arrangements agreed on the basis of uniform or reciprocal legislation and their domestic law, to the widest extent possible, for the purpose of investigations or proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention, including seizure and confiscation.
- 2 The Parties shall co-operate to the widest extent possible in pursuance of the relevant applicable international, regional and bilateral treaties on extradition and mutual legal assistance in criminal matters concerning the offences established in accordance with this Convention.
- 3 If a Party that makes extradition or mutual legal assistance in criminal matters conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition or legal assistance in criminal matters from a Party with which it has no such a treaty, it may, acting in full compliance with its obligations under international law and subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party, consider this Convention as the legal basis for extradition or mutual legal assistance in criminal matters in respect of the offences established in accordance with this Convention.

Chapter IV – Protection measures

Article 18 – Protection of victims

Each Party shall take the necessary legislative and other measures to protect the rights and interests of victims of offences established in accordance with this Convention, in particular by:

- a. ensuring that victims have access to information relevant to their case and which is necessary for the protection of their health and other rights involved;
- b. assisting victims in their physical, psychological and social recovery;
- c. providing, in its domestic law, for the right of victims to compensation from the perpetrators.

Article 19 – Standing of victims in criminal proceedings

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to protect the rights and interests of victims at all stages of criminal investigations and proceedings, in particular by:
 - a. informing them of their rights and the services at their disposal and, upon request, the follow-up given to their complaint, the charges retained, the state of the criminal proceedings, unless in exceptional cases the proper handling of the case may be adversely affected by such notification, and their role therein as well as the outcome of their cases;
 - b. enabling them, in a manner consistent with the procedural rules of domestic law, to be heard, to supply evidence and have their views, needs and concerns presented, directly or through an intermediary, and considered;
 - c. providing them with appropriate support services so that their rights and interests are duly presented and taken into account;
 - d. providing effective measures for their safety, as well as that of their families, from intimidation and retaliation.
- 2 Each Party shall ensure that victims have access, as from their first contact with the competent authorities, to information on relevant judicial and administrative proceedings.
- 3 Each Party shall ensure that victims have access to legal aid, in accordance with domestic law and provided free of charge where warranted, when it is possible for them to have the status of parties to criminal proceedings.
- 4 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure that victims of an offence established in accordance with this Convention committed in the territory of a Party other than the one where they reside can make a complaint before the competent authorities of their State of residence.
- 5 Each Party shall provide, by means of legislative or other measures, in accordance with the conditions provided for by its domestic law, the possibility for groups, foundations, associations or governmental or non-governmental organisations, to assist and/or support the victims with their consent during criminal proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention.

Article 20 – Protection of witnesses

- 1 Each Party shall, within its means and in accordance with the conditions provided for by its domestic law, provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings, who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.
- 2 Paragraph 1 of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Chapter V – Prevention measures

Article 21 – Measures at domestic level

- 1 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to ensure:

- a. the existence of a transparent domestic system for the transplantation of human organs;
 - b. equitable access to transplantation services for patients;
 - c. adequate collection, analysis and exchange of information related to the offences covered by this Convention in co-operation between all relevant authorities.
- 2 With the aim of preventing and combatting trafficking in human organs, each Party shall take measures, as appropriate:
- a. to provide information or strengthen training for healthcare professionals and relevant officials in the prevention of and combat against trafficking in human organs;
 - b. to promote awareness-raising campaigns addressed to the general public about the unlawfulness and dangers of trafficking in human organs.
- 3 Each Party shall take the necessary legislative and other measures to prohibit the advertising of the need for, or availability of human organs, with a view to offering or seeking financial gain or comparable advantage.

Article 22 – Measures at international level

The Parties shall, to the widest extent possible, co-operate with each other in order to prevent trafficking in human organs. In particular, the Parties shall:

- a. report to the Committee of the Parties at its request on the number of cases of trafficking in human organs within their respective jurisdictions;
- b. designate a national contact point for the exchange of information pertaining to trafficking in human organs.

Chapter VI – Follow-up mechanism

Article 23 – Committee of the Parties

- 1 The Committee of the Parties shall be composed of representatives of the Parties to the Convention.
- 2 The Committee of the Parties shall be convened by the Secretary General of the Council of Europe. Its first meeting shall be held within a period of one year following the entry into force of this Convention for the tenth signatory having ratified it. It shall subsequently meet whenever at least one third of the Parties or the Secretary General so requests.
- 3 The Committee of the Parties shall adopt its own rules of procedure.
- 4 The Committee of the Parties shall be assisted by the Secretariat of the Council of Europe in carrying out its functions.
- 5 A contracting Party which is not a member of the Council of Europe shall contribute to the financing of the Committee of the Parties in a manner to be decided by the Committee of Ministers upon consultation of that Party.

Article 24 – Other representatives

- 1 The Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the European Committee on Crime Problems (CDPC), as well as other relevant Council of Europe intergovernmental or

scientific committees, shall each appoint a representative to the Committee of the Parties in order to contribute to a multisectoral and multidisciplinary approach.

- 2 The Committee of Ministers may invite other Council of Europe bodies to appoint a representative to the Committee of the Parties after consulting the latter.
- 3 Representatives of relevant international bodies may be admitted as observers to the Committee of the Parties following the procedure established by the relevant rules of the Council of Europe.
- 4 Representatives of relevant official bodies of the Parties may be admitted as observers to the Committee of the Parties following the procedure established by the relevant rules of the Council of Europe.
- 5 Representatives of civil society, and in particular non-governmental organisations, may be admitted as observers to the Committee of the Parties following the procedure established by the relevant rules of the Council of Europe.
- 6 In the appointment of representatives under paragraphs 2 to 5 of this article, a balanced representation of the different sectors and disciplines shall be ensured.
- 7 Representatives appointed under paragraphs 1 to 5 above shall participate in meetings of the Committee of the Parties without the right to vote.

Article 25 – Functions of the Committee of the Parties

- 1 The Committee of the Parties shall monitor the implementation of this Convention. The rules of procedure of the Committee of the Parties shall determine the procedure for evaluating the implementation of this Convention, using a multisectoral and multidisciplinary approach.
- 2 The Committee of the Parties shall also facilitate the collection, analysis and exchange of information, experience and good practice between States to improve their capacity to prevent and combat trafficking in human organs. The Committee may avail itself of the expertise of other relevant Council of Europe committees and bodies.
- 3 Furthermore, the Committee of the Parties shall, where appropriate:
 - a. facilitate the effective use and implementation of this Convention, including the identification of any problems that may arise and the effects of any declaration or reservation made under this Convention;
 - b. express an opinion on any question concerning the application of this Convention and facilitate the exchange of information on significant legal, policy or technological developments;
 - c. make specific recommendations to Parties concerning the implementation of this Convention.
- 4 The European Committee on Crime Problems (CDPC) shall be kept periodically informed regarding the activities mentioned in paragraphs 1, 2 and 3 of this article.

Chapter VII – Relationship with other international instruments

Article 26 – Relationship with other international instruments

- 1 This Convention shall not affect the rights and obligations arising from the provisions of other international instruments to which Parties to the present Convention are Parties or shall become Parties and which contain provisions on matters governed by this Convention.
- 2 The Parties to the Convention may conclude bilateral or multilateral agreements with one another on the matters dealt with in this Convention, for purposes of supplementing or strengthening its provisions or facilitating the application of the principles embodied in it.

Chapter VIII – Amendments to the Convention

Article 27 – Amendments

- 1 Any proposal for an amendment to this Convention presented by a Party shall be communicated to the Secretary General of the Council of Europe and forwarded by him or her to the member States of the Council of Europe, the non-member States enjoying observer status with the Council of Europe, the European Union, and any State having been invited to sign this Convention.
- 2 Any amendment proposed by a Party shall be communicated to the European Committee on Crime Problems (CDPC) and other relevant Council of Europe intergovernmental or scientific committees, which shall submit to the Committee of the Parties their opinions on that proposed amendment.
- 3 The Committee of Ministers of the Council of Europe shall consider the proposed amendment and the opinion submitted by the Committee of Parties and, after having consulted the Parties to this Convention that are not members of the Council of Europe, may adopt the amendment by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe.
- 4 The text of any amendment adopted by the Committee of Ministers in accordance with paragraph 3 of this article shall be forwarded to the Parties for acceptance.
- 5 Any amendment adopted in accordance with paragraph 3 of this article shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date on which all Parties have informed the Secretary General that they have accepted it.

Chapter IX – Final clauses

Article 28 – Signature and entry into force

- 1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, the European Union and the non-member States which enjoy observer status with the Council of Europe. It shall also be open for signature by any other non-member State of the Council of Europe upon invitation by the Committee of Ministers. The decision to invite a non-member State to sign the Convention shall be taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers. This decision shall be taken after having obtained the unanimous agreement of the other States/European Union having expressed their consent to be bound by this Convention.

- 2 This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 3 This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which five signatories, including at least three member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.
- 4 In respect of any State or the European Union, which subsequently expresses its consent to be bound by the Convention, it shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 29 – Territorial application

- 1 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.
- 2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 30 – Reservations

- 1 Any State or the European Union may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, declare that it avails itself of one or more of the reservations provided for in Articles 4, paragraph 2; 9, paragraph 3; 10, paragraphs 3 and 5.
- 2 Any State or the European Union may also, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, declare that it reserves the right to apply the Article 5 and Article 7, paragraphs 2 and 3, only when the offences are committed for purposes of implantation, or for purposes of implantation and other purposes as specified by the Party.
- 3 No other reservation may be made.
- 4 Each Party which has made a reservation may, at any time, withdraw it entirely or partially by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall take effect from the date of the receipt of such notification by the Secretary General.

Article 31 – Dispute settlement

The Committee of the Parties will follow in close co-operation with the European Committee on Crime Problems (CDPC) and other relevant Council of Europe intergovernmental or scientific committees the application of this Convention and facilitate, when necessary, the friendly settlement of all difficulties related to its application.

Article 32 – Denunciation

- 1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 33 – Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the non-member States enjoying observer status with the Council of Europe, the European Union, and any State having been invited to sign this Convention in accordance with the provisions of Article 28, of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c. any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 28;
- d. any amendment adopted in accordance with Article 27 and the date on which such an amendment enters into force;
- e. any reservation and withdrawal of reservation made in pursuance of Article 30;
- f. any denunciation made in pursuance of the provisions of Article 32;
- g. any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done in Santiago de Compostela, this 25th day of March 2015, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which enjoy observer status with the Council of Europe, to the European Union and to any State invited to sign this Convention.

DELOVNI PREVOD

Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi

Preambula

Države članice Sveta Evrope in druge podpisnice te konvencije so se

ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila 10. decembra 1948, in Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (1950, ETS, št. 5);

ob upoštevanju Konvencije o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine: Konvencija o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino (1997, ETS št. 164) in Dodatni protokol h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino o presaditvi človeških organov in tkiv (2002, ETS št. 186);

ob upoštevanju Protokola za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (2000), in Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi (2005, CETS št. 197);

ob upoštevanju dejstva, da je cilj Sveta Evrope doseči večjo enotnost med njegovimi članicami;

ob upoštevanju, da trgovina s človeškimi organi krši človeško dostojanstvo in pravico do življenja ter resno ogroža javno zdravje;

odločene, da pomembno prispevajo k izkoreninjenju trgovanja s človeškimi organi z uvajanjem novih kaznivih dejanj, ki dopolnjujejo obstoječe mednarodne pravne instrumente na področju trgovine z ljudmi zaradi odstranitve organov;

ob upoštevanju, da je namen te konvencije preprečevanje trgovine s človeškimi organi in boj proti njej in da je treba pri izvajanju določb konvencije, ki se nanašajo na materialno kazensko pravo, upoštevati njen namen in načelo sorazmernosti;

ob zavedanju, da je treba za učinkovit boj proti svetovni nevarnosti, ki jo pomeni trgovina s človeškimi organi, spodbujati tesno mednarodno sodelovanje med članicami in nečlanicami Sveta Evrope;

dogovorile o naslednjem:

I. poglavje – Namen, področje uporabe in uporabljeni izrazi

1. člen – Namen

1 Namen te konvencije je:

- a. preprečevanje trgovine s človeškimi organi in boj proti njej z inkriminacijo nekaterih dejanj;
- b. varovanje pravic žrtev kaznivih dejanj, opredeljenih v skladu s to konvencijo;
- c. omogočanje sodelovanja na državni in mednarodni ravni pri ukrepanju proti trgovini s človeškimi organi.

2 Da bi pogodbenice učinkovito izvajale konvencijo, se z njo vzpostavlja poseben mehanizem za spremljanje.

2. člen – Področje uporabe in uporabljeni izrazi

1 Konvencija se uporablja za trgovino s človeškimi organi zaradi presajanja ali drugih namenov in za druge oblike nedovoljenega odvzema ali nedovoljene vsaditve.

2 V tej konvenciji izraz:

- "trgovina s človeškimi organi" pomeni vsako nedovoljeno dejavnost v zvezi s človeškimi organi, kakor predpisujejo prvi odstavek 4. člena in 5., 7., 8. in 9. člen te konvencije;
- "človeški organ" pomeni diferenciran del človeškega telesa, sestavljen iz različnih tkiv, ki ima lastno strukturo, žilje in sposobnost razvoja fizioloških funkcij z znatno stopnjo avtonomije. Del organa se tudi šteje za organ, če je njegova funkcija taka, da se v človeškem telesu uporabi za enak namen kot cel organ in ohrani zahteve glede strukture in žilja.

3. člen - Načelo nediskriminacije

Pogodbenice izvajajo določbe te konvencije, predvsem ukrepe za zaščito pravic žrtev, brez diskriminacije na podlagi spola, rase, barve kože, jezika, starosti, vere, političnega ali drugega prepričanja, narodnosti ali družbenega izvora, pripadnosti narodnim manjšinam, premoženja, rojstva, spolne usmerjenosti, zdravstvenega stanja, invalidnosti ali drugih okoliščin.

II. poglavje – Materialno kazensko pravo

4. člen – Nedovoljena odstranitev človeških organov

1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi v svojem notranjem pravu kot kaznivo dejanje opredeli naklepno odstranitev človeških organov živemu ali mrtvem darovalcu:

- a. če se odstranitev opravi brez svobodne, informirane in posebne privolitve živega ali mrtvega darovalca ali če odstranitve pri mrtvem darovalcu notranje pravo ne dopušča;

- b. če je bil živemu darovalcu ali tretji strani ponujen dobiček ali primerljive koristi ali če je živi darovalec ali tretja stran prejel finančno ali primerljivo korist v zameno za odstranitev organov;
 - c. če je bila tretji strani ponujena finančna ali primerljiva korist ali če je prejela finančno ali primerljivo korist v zameno za odstranitev organov mrtvemu darovalcu;
- 2 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico, da v izjemnih primerih in v skladu z ustreznimi zaščitnimi ukrepi ali določbami o privolitvi po svojem notranjem pravu ne uporablja točke a prvega odstavka tega člena za odstranitev človeških organov živemu darovalcu. Vsak pridržek po tem odstavku mora vsebovati kratko navedbo ustreznega notranjega prava.
- 3 Izraz "finančna ali primerljiva korist" za namene točk b in c prvega odstavka ne vključuje nadomestila za izgubo zaslužka in vseh drugih utemeljenih stroškov, nastalih zaradi odstranitve ali s tem povezanih zdravniških pregledov, ali nadomestila zaradi škode, ki ni povezana z odstranitvijo organov.
- 4 Vsaka pogodbenica preuči možnosti za sprejetje potrebnih zakonodajnih ali drugih ukrepov, s katerimi v svojem notranjem pravu kot kaznivo dejanje opredeli naklepno odstranitev človeških organov živemu ali mrtvemu darovalcu, če se odstranitev opravi izven notranjega sistema za presajanje ali če se pri odstranitvi kršijo bistvena načela domačih zakonov ali pravil o presajanju. Če pogodbenica opredeli kazniva dejanja v skladu s to določbo, si tudi prizadeva uporabljati 9. do 22. člen za ta kazniva dejanja.

5. člen – Uporaba nedovoljeno odstranjenih organov za vsaditev ali druge namene

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi v svojem notranjem pravu kot kaznivo dejanje opredeli naklepno uporabo nedovoljeno odstranjenih človeških organov po prvem odstavku 4. člena za vsaditev ali za druge namene.

6. člen – Vsaditev organov, ki poteka izven notranjega sistema za presajanje ali krši bistvena načela notranje zakonodaje o presajanju

Vsaka pogodbenica preuči možnosti za sprejetje potrebnih zakonodajnih ali drugih ukrepov, s katerimi v svojem notranjem pravu kot kaznivo dejanje opredeli naklepno vsaditev človeških organov živega ali mrtvega darovalca, če se vsaditev opravi izven notranjega sistema za presajanje ali če se pri vsaditvi kršijo bistvena načela domačih zakonov ali pravil o presajanju. Če pogodbenica opredeli kazniva dejanja v skladu s to določbo, si tudi prizadeva uporabljati 9. do 22. člen za ta kazniva dejanja.

7. člen – Nedovoljeno nagovarjanje, novačenje, ponujanje in zahtevanje neupravičenih prednosti

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi v svojem notranjem pravu kot kaznivo dejanje opredeli naklepno nagovarjanje ali novačenje darovalca organa ali prejemnika, če se to opravlja zaradi finančne ali primerljive koristi za osebo, ki nagovarja ali novači, ali za tretjo stran.
- 2 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi opredeli kot kaznivo dejanje, če katera koli oseba naklepno neposredno ali posredno kakor koli obljublja, ponuja ali daje neupravičene koristi zdravstvenim delavcem, javnim uslužbencem ali osebam, ki vodijo zasebne subjekte ali zanje delajo, zato da bi si odstranila ali vsadila človeški organ ali si odstranitev ali vsaditev omogočila, če taka

odstranitev ali vsaditev poteka v okoliščinah, opisanih v prvem odstavku 4. člena ali 5. členu in po potrebi četrtem odstavku 4. člena ali 6. členu.

- 3 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi opredeli kot kaznivo dejanje, če zdravstveni delavci, javni uslužbenci ali osebe, ki vodijo zasebne subjekte ali zanje delajo, naklepno kakor koli zahtevajo ali prejmejo neupravičene koristi, zato da bi opravili ali omogočili odstranitev ali vsaditev človeškega organa, če taka odstranitev ali vsaditev poteka v okoliščinah, opisanih v prvem odstavku 4. člena ali 5. členu in po potrebi četrtem odstavku 4. člena ali 6. členu.

8. člen – Priprava, ohranjanje, skladiščenje, prevoz, prenos, prejem, uvoz in izvoz nedovoljeno odstranjenih človeških organov

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi v svojem notranjem pravu kot kaznivo dejanje opredeli naklepno:

- a. pripravo, ohranjanje in skladiščenje nedovoljeno odstranjenih človeških organov, kakor navaja prvi odstavek 4. člena in po potrebi četrti odstavek 4. člena;
- b. prevoz, prenos, prejem, uvoz in izvoz nedovoljeno odstranjenih človeških organov, kakor navaja prvi odstavek 4. člena in po potrebi četrti odstavek 4. člena.

9. člen – Pomoč ali podpora in poskus

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi kot kaznivo dejanje opredeli naklepno pomoč ali podporo pri storitvi katerega koli kaznivega dejanja, opredeljenega v skladu s to konvencijo.
- 2 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi kot kaznivo dejanje opredeli namerni poskus storitve katerega koli kaznivega dejanja, opredeljenega v skladu s to konvencijo.
- 3 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico, da za kazniva dejanja, določena v skladu s 7. in 8. členom, ne uporablja drugega odstavka ali ga uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji.

10. člen – Sodna pristojnost

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi določi pristojnost za katero koli kaznivo dejanje, opredeljeno v skladu s to konvencijo, če je storjeno:
 - a. na njenem ozemlju, ali
 - b. na ladji, ki plove pod zastavo te pogodbenice, ali
 - c. na zrakoplovu, registriranem v skladu z zakonodajo te pogodbenice, ali
 - d. ga stori njen državljan ali
 - e. oseba z običajnim prebivališčem na njenem ozemlju.
- 2 Vsaka pogodbenica si prizadeva za sprejetje potrebnih zakonodajnih ali drugih ukrepov, s katerimi določi pristojnost za katero koli kaznivo dejanje, opredeljeno v skladu s to konvencijo, kadar je kaznivo dejanje storjeno proti njenemu državljanu ali osebi z običajnim prebivališčem na njenem ozemlju.

- 3 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico, da ne uporablja pravil o pristojnosti, določenih v točkah d in e prvega odstavka tega člena, ali jih uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji.
- 4 Za pregon kaznivih dejanj, opredeljenih v skladu s to konvencijo, vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da njena pristojnost glede točk d in e prvega odstavka tega člena ni odvisna od pogoja, da se pregon lahko začne le na podlagi prijave žrtve ali dajanja informacij države, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno.
- 5 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico, da ne uporablja četrtega odstavka tega člena ali ga uporablja samo v posebnih primerih.
- 6 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, s katerimi določi pristojnost za kazniva dejanja, opredeljena v skladu s to konvencijo, kadar je domnevni storilec na njenem ozemlju in ga ne izroči drugi državi izključno na podlagi njegovega državljanstva.
- 7 Kadar pristojnost za domnevno kaznivo dejanje, opredeljeno v skladu s to konvencijo, uveljavlja več kakor ena pogodbenica, se vpletene pogodbenice po potrebi posvetujejo, da ugotovijo najprimernejšo pristojnost za pregon.
- 8 Ne glede na splošna pravila mednarodnega prava ta konvencija ne izključuje kazenske pristojnosti, ki jo izvaja pogodbenica v skladu s svojim notranjim pravom.

11. člen – Odgovornost pravnih oseb

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da pravne osebe lahko odgovarjajo za kazniva dejanja, ki so opredeljena v skladu s to konvencijo in jih v njihovo korist samostojno ali kot del organa pravne osebe stori fizična oseba, ki ima pri njej vodilni položaj na podlagi:
 - a. pravice zastopanja pravne osebe;
 - b. pooblastila za odločanje v imenu pravne osebe;
 - c. pooblastila za opravljanje nadzora v pravni osebi.
- 2 Poleg primerov iz prvega odstavka tega člena vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da lahko pravna oseba odgovarja, kadar je pomanjkljiv nadzor ali kontrola, ki jo opravlja fizična oseba iz prvega odstavka, omogočila, da je v korist te pravne osebe njej podrejena fizična oseba storila kaznivo dejanje, opredeljeno v skladu s to konvencijo.
- 3 V skladu s pravnimi načeli pogodbenice je lahko odgovornost pravne osebe kazenska, civilna ali upravna.
- 4 Ta odgovornost ne vpliva na kazensko odgovornost fizičnih oseb, ki so storile kaznivo dejanje.

12. člen – Sankcije in ukrepi

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da se kazniva dejana, opredeljena v skladu s to konvencijo, kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami. Za kazniva dejanja, ki so določena v skladu s prvim odstavkom 4. člena in po potrebi 5. členom in 7. do 9. členom ter jih storijo fizične osebe, te sankcije vključujejo tudi kazni odvzema prostosti, ki lahko povzroči izročitev.
- 2 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da se pravne osebe, ki so odgovorne v skladu z 11. členom, kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami, ki vključujejo kazenske ali nekazenske denarne kazni, lahko pa tudi druge ukrepe, kakor so:
 - a. začasna ali stalna prepoved opravljanja gospodarske dejavnosti;
 - b. uvedba sodnega nadzora;
 - c. sodna likvidacija.
- 3 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, da:
 - a. omogoči zaseg in odvzem premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivimi dejanji, opredeljenimi v skladu s to konvencijo, ali premoženja, katerega vrednost ustreza tej premoženjski koristi;
 - b. omogoči začasno ali trajno zaprtje katere koli organizacije, uporabljene za katero koli kaznivo dejanje, opredeljeno v skladu s to konvencijo, brez poseganja v pravice dobrovernih tretjih oseb, ali v skladu z ustreznimi določbami notranjega prava storilcu začasno ali trajno onemogoči opravljanje poslovne dejavnosti, pomembne za storitev katerega koli kaznivega dejanja, opredeljenega v skladu s to konvencijo.

13. člen – Obteževalne okoliščine

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da se lahko naslednje okoliščine, če še niso eden od sestavin kaznivega dejanja, v skladu z ustreznimi določbami notranjega prava obravnavajo kot obteževalne okoliščine pri določanju sankcij v zvezi s kaznivimi dejanji, opredeljenimi v skladu s to konvencijo:

- a. kaznivo dejanje je povzročilo smrt ali resno prizadelo telesno ali duševno zdravje žrtve;
- b. kaznivo dejanje je storila oseba, ki je zlorabila svoj položaj;
- c. kaznivo dejanje je storila kriminalna združba;
- d. storilec je bil predhodno že obsojen za kazniva dejanja, opredeljena v skladu s to konvencijo;
- e. kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper otroka ali drugo posebej ranljivo osebo.

14. člen – Predkaznovanost

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, s katerimi predvidi možnost, da se pri določanju sankcij upoštevajo pravnomočne sodbe, ki jih je v zvezi s kaznivimi dejanji, opredeljenimi v skladu s to konvencijo, izdala druga pogodbenica.

III. poglavje – Kazensko procesno pravo

15. člen – Začetek in nadaljevanje postopka

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj, opredeljenih v skladu s to konvencijo, ni odvisen od pritožbe in da se lahko postopek nadaljuje tudi, če se pritožba umakne.

16. člen – Kazenske preiskave

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi v skladu z načeli svojega notranjega prava zagotovi učinkovito kazensko preiskavo in pregon kaznivih dejanj, opredeljenih v skladu s to konvencijo.

17. člen – Mednarodno sodelovanje

- 1 Pogodbenice v skladu z določbami te konvencije in na podlagi ustreznih veljavnih mednarodnih in regionalnih instrumentov in dogovorov, ki temeljijo na poenoteni ali vzajemni zakonodaji in njihovem notranjem pravu, v največji mogoči meri sodelujejo pri preiskavah ali postopkih v zvezi s kaznivimi dejanji, opredeljenimi v skladu s to konvencijo, vključno z zasegom in odvzemom.
- 2 Pogodbenice v največji mogoči meri med seboj sodelujejo pri uresničevanju ustreznih veljavnih mednarodnih, regionalnih in dvostranskih pogodb o izročitvi in medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah v zvezi s kaznivimi dejanji, opredeljenimi v skladu s to konvencijo.
- 3 Če pogodbenica, ki za izročitev ali medsebojno pravno pomoč v kazenskih zadevah kot pogoj postavlja obstoj mednarodne pogodbe, od druge pogodbenice, s katero nima sklenjene take mednarodne pogodbe, prejme zaprosilo za izročitev ali pravno pomoč, lahko v popolni skladnosti s svojimi obveznostmi po mednarodnem pravu in pod pogoji, ki jih določa notranje pravo zaprosene pogodbenice, to konvencijo šteje kot pravno podlago za izročitev ali medsebojno pravno pomoč v kazenskih zadevah v zvezi s kaznivimi dejanji, opredeljenimi v skladu s to konvencijo.

IV. poglavje – Zaščitni ukrepi

18. člen – Zaščita žrtev

Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zaščiti pravice in koristi žrtev kaznivih dejanj, opredeljenih v skladu s to konvencijo, zlasti:

- a. z zagotavljanjem, da imajo žrtve dostop do informacij, ki se nanašajo na njihov primer in so potrebne za zaščito njihovega zdravja in drugih vključenih pravic;
- b. s pomočjo žrtvam pri njihovem telesnem, psihološkem in socialnem okrevanju;
- c. z zagotavljanjem pravice žrtvam v svojem notranjem pravu, da od storilcev dobijo odškodnino.

19. člen – Položaj žrtev v kazenskih postopkih

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zaščitijo pravice in koristi žrtev v vseh fazah kazenskih preiskav in postopkov, zlasti z:
 - a. obveščanjem o njihovih pravicah in storitvah, ki so jim na voljo, in na zaprosilo o ukrepanju v zvezi z njihovo prijavo, o obtožbah, stanju kazenskega postopka, razen če v izjemnih primerih tako obvestilo lahko negativno vpliva na ustrezno obravnavanje zadeve, o njihovi vlogi pri tem ter o rešitvi njihovega primera;
 - b. omogočanjem žrtvam, da so v skladu s postopkovnimi pravili notranjega prava zaslišane, da predložijo dokaze in izberejo načine, kako bodo njihovi pogledi, potrebe in skrbi neposredno ali po posredniku prikazani in obravnavani;
 - c. omogočanjem dostopa do ustreznih podpornih služb, da so njihove pravice in koristi ustrezno prikazane in upoštevane;
 - d. zagotavljanjem učinkovitih ukrepov za njihovo varnost ter varnost njihovih družin pred ustrahovanjem in povračilnimi ukrepi.
- 2 Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo žrtve že od prvega stika s pristojnimi organi dostop do informacij o ustreznih sodnih in upravnih postopkih.
- 3 Vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo v skladu z notranjim pravom žrtve dostop do pravne pomoči, če je upravičeno, brezplačno, kadar so lahko stranke v kazenskem postopku.
- 4 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi zagotovi, da lahko žrtve kaznivega dejanja, ki je opredeljeno v skladu s to konvencijo in ni bilo storjeno na ozemlju pogodbenice, v kateri imajo stalno prebivališče, vložijo prijavo pri pristojnih organih države stalnega prebivališča.
- 5 Vsaka pogodbenica z zakonodajnimi ali drugimi ukrepi v skladu s pogoji svojega notranjega prava skupinam, ustanovam, združenjem, vladnim ali nevladnim organizacijam zagotovi možnost, da v kazenskih postopkih, ki se nanašajo na kazniva dejanja, opredeljena v skladu s to konvencijo, žrtvam z njihovo privolitvijo pomagajo in/ali jim zagotavljajo podporo.

20. člen – Zaščita prič

- 1 Vsaka pogodbenica v okviru svojih sredstev in v skladu s pogoji iz svojega notranjega prava zagotovi učinkovito zaščito prič v kazenskih postopkih, ki pričajo o kaznivih dejanjih po tej konvenciji, in po potrebi tudi njihovih sorodnikov in drugih bližnjih oseb pred morebitnim maščevanjem ali zastraševanjem.
- 2 Prvi odstavek tega člena se uporablja tudi za žrtve, če nastopajo kot prič.

V. poglavje – Ukrepi za preprečevanje

21. člen – Ukrepi na državni ravni

- 1 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, da zagotovi:

- a. pregleden državni sistem za presajanje človeških organov;
 - b. pravičen dostop do storitev presaditve za bolnike;
 - c. ustrezno zbiranje, analizo in izmenjavo informacij v zvezi s kaznivimi dejanji, ki jih zajema ta konvencija, in sodelovanje med vsemi ustreznimi organi.
- 2 Za preprečevanje trgovine s človeškimi organi in boj proti njej vsaka pogodbenica po potrebi sprejme ukrepe, da:
- a. zagotovi informacije ali okrepi usposabljanje zdravstvenih delavcev in ustreznih uslužbencev za preprečevanje trgovine s človeškimi organi in boj proti njej;
 - b. spodbuja kampanje za ozaveščanje splošne javnosti o nezakonitosti in nevarnostih trgovine s človeškimi organi.
- 3 Vsaka pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi prepove oglaševanje potreb po človeških organih ali njihove razpoložljivosti z namenom ponujanja ali iskanja finančne ali primerljive koristi.

22. člen – Ukrepi na mednarodni ravni

Pogodbenice med seboj sodelujejo v največji mogoči meri, da preprečijo trgovino s človeškimi organi. Pogodbenice zlasti:

- a. poročajo Odboru pogodbenic na njegovo zaprosilo o številu primerov trgovine s človeškimi organi znotraj njihove pristojnosti;
- b. imenujejo nacionalno točko za stike za izmenjavo informacij o trgovini s človeškimi organi.

VI. poglavje – Mehanizem za spremljanje

23. člen – Odbor pogodbenic

- 1 Odbor pogodbenic sestavljajo predstavniki pogodbenic konvencije.
- 2 Odbor pogodbenic skliče generalni sekretar Sveta Evrope. Prvi sestanek je v enem letu po začetku veljavnosti te konvencije za deseto podpisnico, ki jo je ratificirala. Potem se sestaja na zahtevo najmanj ene tretjine pogodbenic ali generalnega sekretarja.
- 3 Odbor pogodbenic sprejme svoj poslovnik.
- 4 Odboru pogodbenic pri opravljanju njegovih nalog pomaga Sekretariat Sveta Evrope.
- 5 Pogodbenica, ki ni članica Sveta Evrope, prispeva k financiranju Odbora pogodbenic tako, kot po posvetu z njo določi Odbor ministrov.

24. člen – Drugi predstavniki

- 1 Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, Evropski odbor za vprašanja kriminalitete (CDPC) in drugi ustrezni medvladni ali znanstveni odbori Sveta Evrope imenujejo po enega predstavnika v Odbor pogodbenic, da se zagotovi večsektorski in večdisciplinarni pristop.

- 2 Odbor ministrov lahko po posvetovanju z Odborom pogodbenic povabi druge organe Sveta Evrope, da vanj imenujejo svojega predstavnika.
- 3 Predstavniki ustreznih mednarodnih organov so lahko v Odbor pogodbenic sprejeti kot opazovalci v skladu s postopkom, določenim na podlagi ustreznih pravil Sveta Evrope.
- 4 Predstavniki ustreznih uradnih organov so lahko v Odbor pogodbenic sprejeti kot opazovalci v skladu s postopkom, določenim na podlagi ustreznih pravil Sveta Evrope.
- 5 Predstavniki civilne družbe, zlasti nevladnih organizacij, so lahko v Odbor pogodbenic sprejeti kot opazovalci v skladu s postopkom, določenim na podlagi ustreznih pravil Sveta Evrope.
- 6 Pri imenovanju predstavnikov v skladu z drugim do petim odstavkom tega člena je treba zagotoviti uravnoteženo zastopanost različnih sektorjev in strok.
- 7 Predstavniki, imenovani v skladu s prvim do petim odstavkom, na sestankih Odbora pogodbenic sodelujejo brez glasovalne pravice.

25. člen – Naloge Odbora pogodbenic

- 1 Odbor pogodbenic nadzira izvajanje te konvencije. Postopek za ocenjevanje izvajanja konvencije je opredeljen v poslovniku Odbora pogodbenic na podlagi večsektorskega in večdisciplinarnega pristopa.
- 2 Odbor pogodbenic zagotavlja lažje zbiranje, analizo in izmenjavo informacij, izkušenj in dobrih praks med državami, da se izboljša njihova sposobnost za preprečevanje trgovine s človeškimi organi in boj proti njej. Odbor lahko uporabi strokovno znanje drugih ustreznih odborov in organov Sveta Evrope.
- 3 Poleg tega Odbor pogodbenic, kadar je to primerno:
 - a. spodbuja učinkovito uporabo in izvajanje te konvencije, vključno z ugotavljanjem težav, ki bi lahko nastale, in vplivov kakršne koli izjave ali pridržka po tej konvenciji;
 - b. izraža mnenje o vprašanjih v zvezi z uporabo te konvencije in spodbuja izmenjavo informacij o pomembnih dogajanjih na področju prava, politik ali tehnologije;
 - c. daje pogodbenicam posebna priporočila v zvezi z izvajanjem te konvencije.
- 4 Evropski odbor za vprašanja kriminalitete (CDPC) se redno obvešča o dejavnostih iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena.

VII. poglavje – Razmerje do drugih mednarodnih instrumentov

26. člen – Razmerje do drugih mednarodnih instrumentov

- 1 Ta konvencija ne vpliva na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz določb drugih mednarodnih instrumentov, katerih pogodbenice so ali bodo postale pogodbenice te konvencije in ki vsebujejo določbe o zadevah, ki jih ureja ta konvencija.

- 2 Zaradi dopolnitve ali krepitve določb te konvencije ali za lažjo uporabo njenih načel lahko pogodbenice o zadevah, ki jih ureja ta konvencija, sklenejo dvostranske ali večstranske sporazume.

VIII. poglavje – Spremembe konvencije

27. člen – Spremembe

- 1 Vsak predlog spremembe te konvencije, ki ga pripravi pogodbenica, se sporoči generalnemu sekretarju Sveta Evrope, ki ga pošlje državam članicam Sveta Evrope, državam nečlanicam, ki imajo status opazovalke pri Svetu Evrope, Evropski uniji in vsaki državi, ki je bila povabljena k podpisu te konvencije.
- 2 Vsaka sprememba, ki jo predlaga pogodbenica, se sporoči Evropskemu odboru za vprašanja kriminalitete (CDPC) in drugim ustreznim medvladnim ali znanstvenim odborom Sveta Evrope, ki svoje mnenje o predlagani spremembi sporočijo Odboru pogodbenic.
- 3 Odbor ministrov Sveta Evrope obravnava predlagano spremembo in mnenje Odbora pogodbenic ter po posvetovanju s pogodbenicami te konvencije, ki niso članice Sveta Evrope, lahko sprejme spremembo z večino glasov, kakor je predvideno v točki d 20. člena Statuta Sveta Evrope.
- 4 Besedilo vsake spremembe, ki jo sprejme Odbor ministrov v skladu s tretjim odstavkom tega člena, se pošlje pogodbenicam v sprejetje.
- 5 Vsaka sprememba, sprejeta v skladu s tretjim odstavkom tega člena, začne veljati prvi dan meseca po izteku enega meseca od dneva, ko vse pogodbenice generalnega sekretarja obvestijo o sprejetju spremembe.

IX. poglavje – Končne določbe

28. člen – Podpis in začetek veljavnosti

- 1 Konvencija je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope, Evropski uniji in državam nečlanicam, ki imajo status opazovalke pri Svetu Evrope. Na povabilo Odbora ministrov je prav tako na voljo za podpis tudi vsaki drugi državi, ki ni članica Sveta Evrope. Odločitev, da se država nečlanica povabi k podpisu konvencije, se sprejme z večino, določeno v točki d 20. člena Statuta Sveta Evrope, in s soglasjem vseh predstavnikov držav pogodbenic, ki imajo pravico sodelovati v Odboru ministrov. Ta odločitev se sprejme po pridobitvi soglasja drugih držav/Evropske unije, ki so že izrazile soglasje, da jih ta konvencija zavezuje.
- 2 Konvencijo je treba ratificirati, sprejeti ali odobriti. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.
- 3 Ta konvencija začne veljati prvi dan meseca po izteku treh mesecev od dneva, ko je pet podpisnic, vključno z najmanj tremi državami članicami Sveta Evrope, v skladu z določbami prejšnjega odstavka izrazilo svoje soglasje, da jih konvencija zavezuje.

- 4 Za vsako državo ali Evropsko unijo, ki pozneje izrazi soglasje, da jo konvencija zavezuje, ta začne veljati prvi dan meseca po izteku treh mesecev od dneva deponiranja njene listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi.

29. člen – Ozemlje uporabe

- 1 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi opredeli ozemlje ali ozemlja, na katerih se ta konvencija uporablja.
- 2 Vsaka pogodbenica lahko kadar koli pozneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razširi uporabo te konvencije na katero koli drugo ozemlje, ki je navedeno v izjavi in za katerega mednarodne odnose je odgovorna ali v imenu katerega je pooblaščen, da prevzema obveznosti. Za tako ozemlje začne konvencija veljati prvi dan meseca po izteku treh mesecev od dneva, ko generalni sekretar prejme tako izjavo.
- 3 Vsaka izjava, dana na podlagi prejšnjih dveh odstavkov, se lahko za vsako ozemlje, ki je v njej navedeno, umakne z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope. Umik začne veljati prvi dan meseca po izteku treh mesecev od dneva, ko generalni sekretar prejme uradno obvestilo.

30. člen – Pridržki

- 1 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi izjavi, da bo uporabila enega ali več pridržkov, predvidenih v drugem odstavku 4. člena, tretjem odstavku 9. člena ter tretjem in petem odstavku 10. člena.
- 2 Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi izjavi, da si pridržuje pravico, da uporabi 5. člen in drugi in tretji odstavek 7. člena le, če so kazniva dejanja storjena za namene vsaditve ali za namene vsaditve in druge namene, ki jih določi pogodbenica.
- 3 Drugi pridržki niso mogoči.
- 4 Vsaka pogodbenica, ki je dala pridržek, ga lahko kadar koli v celoti ali deloma umakne z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope. Umik začne veljati z dnem, ko generalni sekretar prejme tako uradno obvestilo.

31. člen – Reševanje sporov

Odbor pogodbenic bo v tesnem sodelovanju z Evropskim odborom za vprašanja kriminalitete (CDPC) in drugimi ustreznimi medvladnimi ali znanstvenimi odbori Sveta Evrope spremljal uporabo te konvencije in po potrebi omogočil prijateljsko reševanje vseh težav, povezanih z njeno uporabo.

32. člen – Odpoved

- 1 Vsaka pogodbenica lahko z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope, to konvencijo kadar koli odpove.
- 2 Odpoved začne veljati prvi dan meseca po izteku treh mesecev od dneva, ko generalni sekretar prejme tako obvestilo.

33. člen – Uradno obvestilo

Generalni sekretar Sveta Evrope države članice Sveta Evrope, države nečlanice, ki imajo status opazovalke pri Svetu Evrope, Evropsko unijo in vse države, ki so bile povabljene k podpisu te konvencije v skladu z določbami 28. člena, uradno obvesti o:

- a. vsakem podpisu;
- b. deponiranju vsake listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi;
- c. vsakem datumu začetka veljavnosti konvencije v skladu z 28. členom;
- d. vsaki spremembi, sprejeti v skladu s 27. členom, in datumu začetka njene veljavnosti;
- e. vsakem pridržku in umiku pridržka na podlagi 30. člena;
- f. vsaki odpovedi na podlagi določb 32. člena;
- g. vsakem drugem dejanju, uradnem obvestilu ali sporočilu v zvezi s to konvencijo.

V potrditev tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblaščen, podpisali to konvencijo.

Sklenjeno v Santiago de Compostela, dne 25. marca 2015, v angleškem in francoskem jeziku, pri čemer sta besedili enako verodostojni, v enem izvodu, ki se hrani v arhivu Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsaki državi članici Sveta Evrope, državam nečlanicam, ki imajo status opazovalke pri Svetu Evrope, Evropski uniji in vsem državam, ki so bile povabljene k podpisu te konvencije.